

Rapport M.2006.0718.06.R001

Gebiedsgericht geluidsbeleid gemeente Twenterand

Nota geluidsbeleid

Status: DEFINITIEF

Adviseurs voor bouw, industrie, verkeer, milieu en software

lid

info@dgm.nl
www.dgm.nl

Brugstraat 16, Postbus 153
NL-6800 AD Arnhem
T +31 (0)26 351 21 41
F +31 (0)26 443 58 36

Eisenhowerlaan 112, Postbus 82223
NL-2508 EE Den Haag
T +31 (0)70 350 39 99
F +31 (0)70 358 47 52

Morra 2i
NL-9204 KH Drachten
T +31 (0)512 52 23 24
F +31 (0)512 52 25 19

Prof. P. Willemsstraat 21-23
NL-6224 CC Maastricht
T +31 (0)43 362 36 54
F +31 (0)43 352 00 20

Colofon

Rapportnummer:	M.2006.0718.06.R001	
Plaats en datum:	Arnhem, 17 januari 2008	
Versie:	002	Status: DEFINITIEF
Opdrachtgever:	Gemeente Twenterand Beleid en Ontwikkeling Postbus 67 7670 AB Vriezenveen	
Contactpersoon:	mevrouw drs. A. Majjvis Telefoon: +31 (0)54 66 78 627 Fax: +31 (0)54 66 72 925 E-mail: a.majjvis@twenterand.nl	
Uitgevoerd door:	DGMR Industrie, Verkeer en Milieu B.V. Informatie: mevrouw drs. ing. B.E.A. van Osch E-mail: bos@dgmr.nl Telefoon: +31 (0)26 35 12 141 Fax: +31 (0)26 44 35 836	
Auteur(s):	mevrouw drs.ing. B.E.A. van Osch ing. M.H.M. van Kesteren	
Eind-verantwoordelijke: Voor deze:	ing. J.J.A. van Leeuwen ing. M.H.M. van Kesteren	
Secretariaat:	BRA	

©DGMR Industrie, Verkeer en Milieu B.V. Alle rechten voorbehouden. Wilt u (delen van) dit rapport kopiëren of vermenigvuldigen, vraagt u dan schriftelijk toestemming daarvoor bij DGMR Industrie, Verkeer en Milieu B.V.

Samenvatting

Voor u ligt de Twenterandse Nota geluidsbeleid. De gemeente heeft behoefte aan een instrument waarmee inzicht wordt verkregen in de kansen voor ruimtelijke ontwikkelingen passend binnen het wettelijke kader. Geluid is bij ruimtelijke plannen vaak een beperkende factor. Het gevolg is dat plannen niet uitgevoerd kunnen worden en dat veel tijd en geld verspild wordt. Met deze Nota geluidsbeleid wordt voorkomen dat de verschillende partijen ad-hoc met elkaar het beoordelingskader voor geluid scherp moeten krijgen en weet men vooraf waar ruimte zit voor toekomstige ontwikkelingen. Een belangrijke aanleiding voor het geluidsbeleid is de gewijzigde Wet geluidhinder (Staatsblad 350, 2006), die op 1 januari 2007 van kracht is geworden. De gemeenten hebben een grotere beleidsvrijheid dan voorheen. De beleidsvrijheid die de nieuwe Wet geluidhinder biedt gaat gepaard met een verhoogde motiveringsplicht. In plaats van lastige ad-hoc motivering, waarmee juridische afbreukrisico's worden gelopen, is het wenselijk consistent en transparant beleid te formuleren om keuzen te onderbouwen.

Met deze nota wordt invulling gegeven aan de wensen van de verschillende afdelingen binnen de gemeentelijke organisatie. De projectgroep Gebiedsgericht Geluidsbeleid heeft een integraal afgewogen geluidsbeleid opgezet waarin zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de verschillende belangen binnen de gemeentelijke organisatie.

Het doel van het gemeentelijk geluidsbeleid is het behouden van de goede kwaliteiten en het benutten van kansen om voor de verschillende gebieden binnen de gemeente de geluidskwaliteit te verbeteren. De gemeente Twenterand is hiertoe opgedeeld in verschillende gebieden. In regionaal verband is gekozen voor de gebiedsindeling volgens de MILO-systematiek. De MILO-systematiek houdt bij de gebiedsindeling rekening met het functioneel ruimtegebruik van een gebied. Op basis van het functioneel gebruik van de ruimte is de gemeente onderverdeeld in een zestal gebieden:

- natuurgebied
- landbouw / buitengebied
- woongebied
- centrumgebied
- gemengd gebied
- bedrijventerrein

Voor ieder gebied is in het geluidsbeleid voor de thema's bedrijven en verkeer een passende geluidskwaliteit opgenomen. De geluidskwaliteit (figuur 1) geeft aan wat de ambitie is voor dat gebied. Daarnaast geeft de ambitietabel (figuur 2) ook aan indien dit noodzakelijk is waar de ruimte zit voor mogelijke afwijkingen van de ambitie (bovengrens).

geluidsklasse	VL	RL	IL
2 zeer rustig			
1 rustig	38	45	40
0 redelijk rustig	43	50	45
-1 onrustig	48	55	50
-2 zeer onrustig	53	58	55
-3 lawaaiig	58	63	60
-4 zeer lawaaiig	63	68	65

Figuur 1: geluidskwaliteiten

gebiedstyperingen	geluidsklasse (ambitie)	geluidsklasse (bovengrens)	geluidsklasse (ambitie)	geluidsklasse (bovengrens)
	weg- en railverkeer		bedrijven	
Natuur	redelijk rustig	onrustig	zeer rustig	zeer rustig
Landbouw / buitengebied	redelijk rustig	onrustig	rustig	redelijk rustig
Woongebied	redelijk rustig	onrustig	rustig	redelijk rustig
		zeer onrustig ¹⁾		
Centrum	redelijk rustig	zeer onrustig	redelijk rustig	onrustig
		lawaaig ¹⁾		
Gemengd gebied	redelijk rustig	onrustig	redelijk rustig	redelijk rustig
		zeer onrustig ¹⁾		
		lawaaig ²⁾		
Bedrijventerrein	onrustig	zeer onrustig	redelijk rustig	lawaaig

1) alleen bij wegen met een verkeersfunctie

2) alleen bij Oosteinde en Westeinde in Vriezenveen

Figuur 2: ambitietabel

De gewenste ambities zijn verder uitgewerkt tot concrete beleidsuitspraken. De beleidsuitspraken geven aan wat de randvoorwaarden zijn met betrekking tot geluid voor de thema's bedrijven en verkeer. Naast deze Nota geluidsbeleid heeft Twenterand ook een Nota hogere grenswaarden opgesteld. De Nota hogere grenswaarden beschrijft onder welke condities afgeweken mag worden van de opgestelde ambities.

Inhoudsopgave	Pagina
1. INLEIDING	7
1.1 Waarom geluidsbeleid?	7
1.2 Voordelen van een gemeentelijk geluidsbeleid.....	7
1.3 Actoren binnen het beleidsveld	8
1.4 Doelstelling	8
1.5 Regionaal gebiedsgericht geluidsbeleid.....	9
1.6 Opbouw van de nota	9
2. GELUID IN DE LEEFOMGEVING	11
2.1 Hinder	11
2.2 Slaapverstoring	12
3. WET- EN REGELGEVING.....	13
3.1 Algemeen	13
3.2 Rijksniveau	13
3.3 Provinciaal niveau	15
3.4 Gemeentelijk niveau	16
4. BESTAAND BELEID IN DE GEMEENTE TWENTERAND.....	17
4.1 Milieubeleidsplan 2003 – 2007	17
4.2 Beleidsnotitie geluidtaken verkeerslawaaï	17
4.3 Meerjarenprogramma Stedelijke Vernieuwing 2005 tot en met 2009	18
4.4 Horecaconvenant gemeente Twenterand.....	18
4.5 Bouw en gebruiksmogelijkheden in bestaand woongebied.....	18
4.6 Beleidsnota Inbreidingslocaties	19
4.7 Verkeersmilieukaart Twenterand.....	19
4.8 Handreiking Interim beleid bij Hogere grenswaarden.....	19
4.9 Collegeprogramma 2006 – 2010.....	20
4.10 Gemeentelijk Verkeers- en VervoersPlan.....	20
4.11 Welstandsnota	21
5. ALGEMENE UITGANGSPUNTEN	22
5.1 Afbakening geluidthema's.....	22
5.2 Beschermd objecten en functies.....	22
5.3 Maatregelen: bron – overdracht – ontvanger.....	22
5.4 Compensatie.....	25
5.5 Cumulatie.....	25
5.6 Bestaande situaties en toekomstige plannen	26
5.7 30 km/uur-wegen.....	27
6. GEBIEDSTYPERINGEN EN GEBIEDSGERICHTE AMBITIES.....	28

6.1	De gebiedstypen.....	28
6.2	De systematiek.....	28
6.3	Indeling gebiedstypen.....	29
6.3.1	<i>Natuur</i>	29
6.3.2	<i>Landbouw / buitengebied</i>	30
6.3.3	<i>Woongebied</i>	31
6.3.4	<i>Centrum</i>	31
6.3.5	<i>Gemengd gebied</i>	32
6.3.6	<i>Bedrijventerrein</i>	34
6.4	Toepassing gebiedsambities	34
6.5	Organisatorische verankering	35
7.	VERKEER	36
7.1	Ambitiewaarden voor de geluidsniveaus.....	36
7.2	Autonome ontwikkelingen.....	37
7.3	Mogelijke maatregelen.....	37
7.4	Saneringsprogramma voor weg- en railverkeer	38
7.5	Toepassing stille wegdektypen	39
8.	BEDRIJVEN.....	40
8.1	Inleiding Bedrijven	40
8.2	Doelstelling	40
8.3	Ambitiewaarden voor de geluidsniveaus.....	41
8.4	Cumulatie.....	42
8.5	Bedrijfswoningen	42
8.6	Functiemenging	43
8.7	Horeca.....	44
9.	OVERZICHT BELEIDSUITGANGSPUNTEN	46
Bijlage 1	Verklarende woordenlijst	
Bijlage 2	Geraadpleegde bronnen	
Bijlage 3	Gebiedstyperingen en gebiedsindeling	
Bijlage 4	Horeca	

1. Inleiding

Voor u ligt de Nota Geluidsbeleid van de gemeente Twenterand. Met deze nota wordt invulling gegeven aan de wens om een instrument voorhanden te hebben waarin duidelijk wordt wat voor kansen er met betrekking tot geluid zijn voor ruimtelijke ontwikkelingen. Deze nota is integraal opgezet en houdt zoveel mogelijk rekening met de verschillende belangen binnen de gemeentelijke organisatie.

1.1 Waarom geluidsbeleid?

Binnen de gemeente Twenterand is behoefte aan een instrument waarmee inzicht wordt verkregen in de kansen voor ruimtelijke ontwikkelingen passend binnen het wettelijke kader. Geluid is bij ruimtelijke plannen vaak de beperkende factor. Het gevolg is dat plannen niet uitgevoerd kunnen worden en dat veel geld verspild wordt. De betrokken partijen, dit kunnen verschillende afdelingen binnen de gemeentelijke organisatie zijn maar ook burgers, projectontwikkelaars en andere belanghebbenden, hebben vooraf behoefte aan duidelijkheid over de geluidseisen. Met een Nota geluidsbeleid wordt voorkomen dat de verschillende partijen steeds met elkaar het beoordelingskader voor geluid scherp moeten krijgen en weet men vooraf waar ruimte zit voor toekomstige ontwikkelingen.

Een belangrijke aanleiding voor het geluidsbeleid is de gewijzigde Wet geluidhinder (Staatsblad 350, 2006), die op 1 januari 2007 van kracht is geworden. De gemeenten hebben een grotere beleidsvrijheid dan voorheen. Zij kunnen deze beleidsvrijheid gebruiken om een geluidsbeleid te ontwikkelen dat is toegespitst op de plaatselijke omstandigheden. Met andere woorden: de bevoegdheid om geluidsnormen te stellen verschuift van het rijk naar de gemeenten, binnen de wettelijke bandbreedte. Met de wijziging van de Wet geluidhinder wordt onder andere de bevoegdheid tot het vaststellen van hogere grenswaarden (op enkele uitzonderingen na) gedecentraliseerd. De beleidsvrijheid die de nieuwe Wet geluidhinder biedt gaat gepaard met een verhoogde motiveringsplicht. In plaats van lastige ad-hoc motivering, waarmee juridische afbreukrisico's worden gelopen, is het wenselijk consistent en transparant beleid te formuleren om keuzen te onderbouwen.

1.2 Voordelen van een gemeentelijk geluidsbeleid

Het formuleren van een eigen geluidsbeleid levert de volgende voordelen op:

1. Het stimuleert een systematische werkwijze van het vaststellen van ambities voor de geluidskwaliteit voor de verschillende delen van de gemeente en bevordert op deze wijze de verbetering en de versterking van deze kwaliteiten. Daarmee kan voorkomen worden dat deze geleidelijk aan verslechteren. Wanneer ambities voor een gebied zijn bepaald, dan kunnen deze al in een vroegtijdig stadium van een ruimtelijk planproces worden meegenomen en gewogen.
2. Het levert, in samenwerking met andere beleidsterreinen, ambities en beleid voor geluid op als onderdeel van de leefomgevingskwaliteit. Dit bevordert een goede afstemming en maakt een transparante afweging mogelijk tussen de verschillende visies op kwaliteiten en belangen

in een gebied. Het beleid krijgt, door de wensen van de betrokken actoren serieus mee te wegen, een breder draagvlak met meer kans van slagen.

3. Geluid krijgt een steviger positie in de lastige, integrale afwegingsprocessen die spelen bij de stedelijke herstructureringsprogramma's. Wanneer gebiedsgerichte visies en ambities beschikbaar zijn vóór het stadium van planvorming dan kunnen andere spelers en partijen hiermee beter rekening houden.

1.3 Actoren binnen het beleidsveld

Geluidsbeleid is relevant voor diverse actoren binnen de gemeente Twenterand, zoals:

a. Gemeentelijke organisatie en de politiek

De Nota geluidsbeleid bevat het gemeentelijke beleid en is vastgesteld door de gemeenteraad. De ambities en de doelstellingen in dit plan sluiten aan bij de gangbare praktijk in de gemeente. Bij het tot stand komen van het geluidsbeleid is gebruik gemaakt van en heeft er afstemming plaatsgevonden met relevante beleidsplannen en heersende beleidsuitgangspunten. Het plan geeft voor alle betrokken afdelingen en beleidsterreinen de geluidskaders die gehanteerd worden voor de uitvoering van gemeentelijk beleid.

b. Burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties

De Nota geluidsbeleid is ook bedoeld voor burgers, bedrijven en maatschappelijke groeperingen van allerlei aard. Het beleidsplan geeft inzicht in de ambities van de gemeente en de initiatieven die de gemeente de komende jaren gaat ontplooiën om de huidige geluidskwaliteiten te behouden of te verbeteren.

c. Overige belanghebbenden en externe partijen

Het beleidsplan is tenslotte een belangrijk document voor andere overheden, intermediairs en belangenorganisaties. Voor deze organisaties vervult het plan een belangrijke doorwerkende of afstemmende (informatieve) functie.

1.4 Doelstelling

De gemeente Twenterand streeft niet overal dezelfde geluidsniveaus na. De ambities zijn afhankelijk van de eigenschappen van de lokale situatie. Het functionele gebruik speelt een belangrijke rol bij het toekennen van de geluidskwaliteiten en -ambities voor een gebied. Geluidsbelastingniveaus die passen bij een gemengd gebied (bijvoorbeeld Oosteinde, Vriezenveen) of een centrumgebied kunnen en mogen afwijken van die voor bijvoorbeeld natuurgebied.

Het doel van het gemeentelijke geluidsbeleid is het behouden van de goede kwaliteiten en het benutten van kansen om voor de verschillende gebieden binnen de gemeente de geluidskwaliteit te verbeteren.

Tevens wil de gemeente per gebied een passende geluidskwaliteit realiseren.

Daarmee stelt de nota kaders voor de verschillende gemeentelijke afdelingen en fungeert het als richtinggevend kader voor vergunningverlening, handhaving en ruimtelijke ordening. Ook geeft deze nota handvatten voor het overleg tussen de verschillende afdelingen.

1.5 Regionaal gebiedsgericht geluidsbeleid

Twenterand maakt deel uit van het samenwerkingsverband Regio Twente. De veertien gemeenten uit deze regio hebben besloten om gezamenlijk te anticiperen op de nieuwe ontwikkelingen in het geluidsbeleid. Hiervoor is het regionale project opgestart. Dit regionaal project maakt het mogelijk om eenvoudig in te kunnen springen op de nieuwe Wet geluidhinder en optimaal gebruikt te maken van de mogelijkheden die hier uit voortvloeien.

De regiogemeenten willen naast de doelstelling uit de vorige paragraaf ook een geluidskwaliteit realiseren die past binnen het functioneel gebruik van de ruimte binnen de gemeente. In regionaal verband is hiertoe gekozen voor de gebiedsindeling volgens de MILO-systematiek [29]. Daar er binnen een gemeente grote verschillen in de geluidsbelasting van de diverse deelgebieden zijn, is het niet wenselijk/reëel om voor alle gebieden binnen de gemeente dezelfde beleidsambities te formuleren. Vergelijk bijvoorbeeld de verschillen tussen een druk dorpscentrum, het stille buitengebied, een bedrijventerrein en het gebied nabij een drukke doorgaande weg. De MILO-systematiek houdt bij de gebiedsindeling rekening met het functioneel ruimtegebruik van een gebied. Men spreekt dan ook van gebiedsgericht geluidsbeleid.

De gemeenten van de Regio Twente hebben in de eerste fase een aanzet tot de gebiedsgerichte beleidsformulering gegeven in de:

- 'Model geluidsnota regio Twente' [2];
- 'Handreiking Geluidsbeleid regio Twente' [1].

Aan de hand van deze documenten is in de tweede fase concreet gebiedsgericht geluidsbeleid ontwikkeld voor de gemeente Twenterand. De Handreiking en de Model geluidsnota dienen hierbij als voorbeeld en hulpmiddel. Het eindproduct van de tweede fase is deze nota. Het geeft op een begrijpelijke wijze weer hoe de gemeente Twenterand met geluid omgaat.

Naast deze nota, waarin de uitgangspunten, de gebiedsgerichte geluidsambities en de thema's verkeer & bedrijven (conform de modelnota) aan bod komen is er Nota hogere grenswaarde opgesteld. De Nota hogere grenswaarden beschrijft welke geluidambities de gemeente Twenterand heeft en onder welke condities hiervan afgeweken mag worden.

1.6 Opbouw van de nota

In deze nota wordt in hoofdstuk 1 het belang van het gemeentelijke geluidsbeleid beschreven en wordt de doelstelling van het plan aangegeven. Hoofdstuk 2 beschrijft de gezondheidseffecten van geluid in de leefomgeving. In hoofdstuk 3 volgt een beschrijving van het algemene beleidskader en het wettelijke kader. Het bestaand beleid van de gemeente Twenterand wat relevant is voor het geluidsbeleid wordt in hoofdstuk 4 samengevat. Hoofdstuk 5 beschrijft de algemene uitgangspunten. Hoofdstuk 6 geeft de gebiedstypering en bijhorende ambities. In hoofdstuk 7

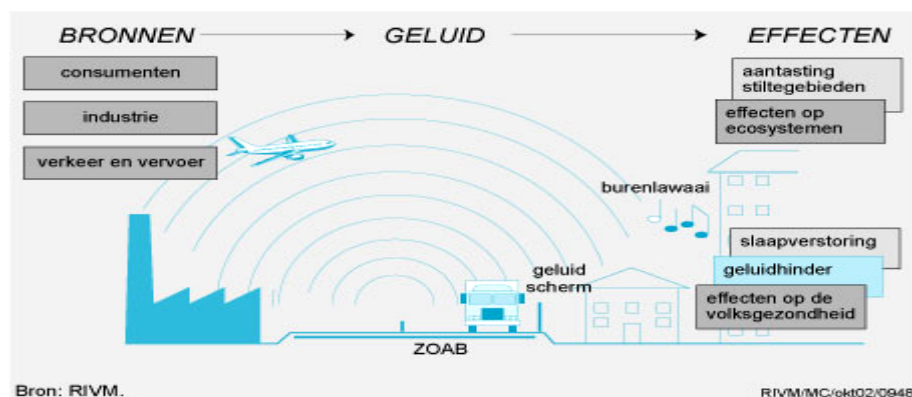
en 8 worden de thema's verkeer en bedrijven conform de modelnota van de Twentse regiogemeenten uitgewerkt. Hoofdstuk 9 geeft een overzicht van de beleidsuitgangspunten.

2. Geluid in de leefomgeving

Geluid hoort bij het leven en is zelfs onmisbaar bij de communicatie tussen mensen. De acceptatie van geluid is vaak subjectief; de één geniet van een metalconcert en de ander ervaart het als een aanslag op het gehoor. Door wetenschappelijk onderzoek is de laatste jaren meer bekend geworden over de gevolgen van geluid voor de gezondheid. Geluidsoverlast kan slaapverstoring, stress en ergernis veroorzaken, kan het vegetatieve zenuwstelsel aantasten en het gehoororgaan beschadigen. De Gezondheidsraad heeft in 1994 vijf categorieën effecten onderscheiden waarbij de relatie tussen blootstelling aan geluid en nadelige gezondheidseffecten wetenschappelijk is aangetoond. De vijf categorieën zijn:

- hinder (uitgewerkt in paragraaf 2.1);
- slaapverstoring (uitgewerkt in paragraaf 2.2);
- aan stress gerelateerde ziekten;
- functionele effecten;
- gehoorschade.

De onderstaande figuur laat de verschillende geluidsbronnen en -effecten zien.

Figuur 3: effecten van verschillende geluidsbronnen

2.1 Hinder

Wanneer geluid hinderlijk is noemen wij dit meestal lawaai. Lawaai werkt verstorend, is ongewenst en is daarom een probleem. De belangrijkste factoren daarbij zijn:

Het geluidniveau

Hoe hoger het geluidsniveau hoe meer verstoring van onze gesprekken en hoe meer irritatie en stress. Het geluid eist te veel aandacht op en dat gaat ten koste van andere taken.

Het soort geluid

Ruisende bomen of een bulderende branding, ze zijn natuurlijk en niemand kan er iets aan veranderen. De acceptatie is daarom groot ondanks de hoge geluidsniveaus. Een zeer laag geluidsniveau housemuziek, afkomstig van walkman van een andere passagier, in een rustige treincoupé kan echter als zeer hinderlijk worden ervaren.

De voorspelbaarheid

Onvoorspelbare en onregelmatige geluiden zijn vaak hinderlijker dan voorspelbare en constante geluiden. Hoe onvoorspelbaarder een geluid is hoe meer irritatie en stress er kan ontstaan.

Het gevoel van beheersbaarheid.

Als er geen gevoel van beheersbaarheid is dan ontstaat er ook steeds meer prikkeling en stress.

Daarnaast neemt de geluidhinderbeleving toe als er sprake is van één of meer van de volgende meer subjectieve factoren:

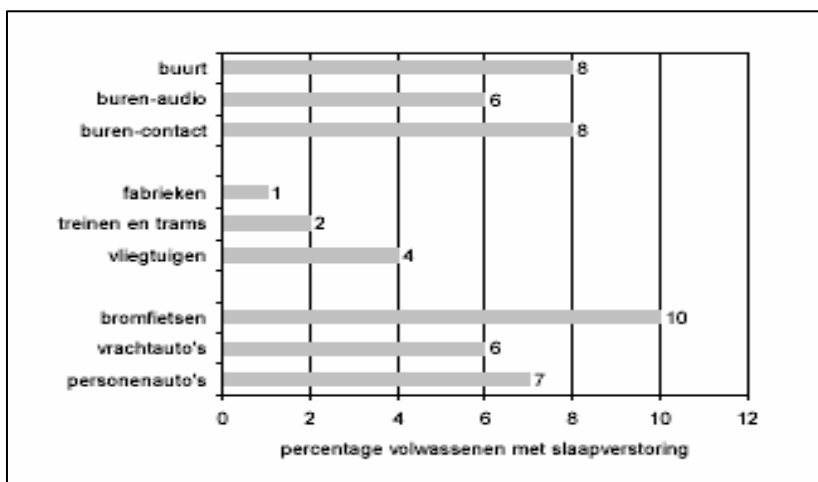
- het geluid wordt als onnodig en/of niet nuttig ervaren;
- de geluidveroorzakers schijnen zich niets aan te trekken van anderen;
- de gedachte dat het geluid schadelijk is voor de gezondheid;
- de associatie van het geluid met gevaar;
- de ontevredenheid over andere aspecten uit de omgeving.

Strikt genomen heeft alleen het geluidsniveau direct met het geluid zelf te maken; de andere zijn zogenaamde 'niet akoestische' factoren. Communicatie speelt een belangrijke rol bij de beheersing van het geluidsklimaat. Als geluidsveroorzakers aan hun omgeving duidelijk maken wat ze doen en waarom, dan draagt dit bij tot acceptatie en het kunnen verdragen van geluid.

2.2 Slaapverstoring

Mensen kunnen door geluid moeilijker in slaap vallen en 's nachts vaker wakker worden. De Gezondheidsraad heeft in 2004 onderzoek gedaan naar de effecten van geluid op slaap en gezondheid. Deze effecten zijn niet bij ieder mens gelijk en hangen af van persoonlijke en omgevingsfactoren. De belangrijke effecten van omgevingsgeluiden tijdens de slaap zijn:

- verminderde slaapkwaliteit;
- verminderd algemeen welbevinden;
- hogere prikkelbaarheid;
- verminderde concentratie en prestatie;
- voortijdige sterfte door hartziekten en verhoogde bloeddruk.

Figuur 4: voornaamste veroorzakers van slaapverstoring

3. Wet- en regelgeving

3.1 Algemeen

De Nederlandse wet- en regelgeving op het gebied van geluid is aan verandering onderhevig. MIG is de afkorting van Modernisering Instrumentarium Geluidsbeleid. Doel van het MIG-beleid is stap voor stap het huidige geluidsbeleid te moderniseren. Met de op 18 juli 2002 gepubliceerde Europese Richtlijn Omgevingslawaai wordt het principe van MIG overeind gehouden. Deze richtlijn is bepalend voor ondermeer het gemeentelijke geluidsbeleid. Per 18 juli 2004 is de richtlijn in de Nederlandse wetgeving opgenomen¹. Als gevolg hiervan heeft een deel van de Nederlandse gemeenten verplichtingen tot het maken van geluidskarten, het opstellen van actieplannen² en het geven van voorlichting aan het publiek en het geven van inspraak.

De gemeente geeft met een Nota Geluidsbeleid tevens duidelijkheid over de wijze waarop zij omgaat met de bevoegdheid om hogere geluidswaarden vast te stellen. Deze bevoegdheid hebben de gemeenten gekregen na de wijziging van de Wet geluidhinder. De gewijzigde Wet geluidhinder is van kracht sinds 1 januari 2007.

Het beperken en voorkomen van geluidsoverlast is grotendeels een gemeentelijke taak. De gemeente beschikt hiervoor over een complex juridisch- en beleidskader op verschillende bestuursniveaus:

- rijksniveau: beleid, wetten, algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) en circulaires;
- provinciaal niveau: Provinciale Milieuverordening Overijssel (is ingetrokken per 1 april 2006);
- gemeentelijk niveau: Algemene Plaatselijke Verordening (APV), Geluidnota.

3.2 Rijksniveau

Nationaal Milieubeleidsplan [20]

In het NMP4 wordt de 'aantasting van de leefomgeving' als één van de zeven hardnekkige milieuproblemen genoemd. Al deze milieuproblemen hebben een relatie met de volksgezondheid. Het NMP4 geeft de volgende doelstellingen weer:

- in 2010 een geluidsbelasting van 70 dB(A) op woningen niet meer wordt overschreden;
- de 'akoestische kwaliteit' in het stedelijke en landelijke gebied in 2030 gerealiseerd moet zijn, onder andere door de aanpak van de rijksinfrastructuur (lees; autowegen en spoorwegen);
- de 'akoestische kwaliteit' in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in 2030 is gerealiseerd;
- de situatie in 2010 ten opzichte van die van 2000 niet is verslechterd.

Het Rijk heeft in het NMP4 gebiedsgericht geluidsbeleid als strategie voorgesteld om bovenstaande doelstellingen te halen. Zo kan men maatwerk leveren om bij te dragen aan de lokale akoestische kwaliteit. De aanpak die men hier voor ogen heeft is brongericht beleid. Hierbij wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de best toepasbare technieken, waarbij aandacht zal zijn voor een redelijke verhouding tussen de kosten en baten. Om de haalbaarheid

¹ Door het opnemen van een nieuw hoofdstuk IX in de Wet geluidhinder en aanpassingen van de Spoorwegwet en de Luchtvaartwet.

² Voor een aantal agglomeraties (meer dan 250.000 inwoners) en een deel van de betrokken verkeersinfrastructuur moeten de eerste geluidsbelastingkaarten gereed zijn in 2007 en de eerste actieplannen in 2008. Voor de overige agglomeraties (meer dan 100.000 inwoners) en de overige betrokken verkeersinfrastructuur moeten de eerste geluidsbelastingkaarten gereed zijn in 2012 en de eerste actieplannen in 2013.

van de doelstellingen te vergroten zal het rijk inzetten op innovatie. Een voorbeeld hiervan is stiller asfalt.

'Vaste waarden, nieuwe vormen: Milieubeleid 2002-2006' [19]

Deze notitie van VROM gaat alleen in op die onderwerpen van het NMP4, waaronder geluid, waarvoor gezien de gewijzigde economische en politieke omstandigheden aanpassing noodzakelijk is. Het gaat daarbij vooral om het Innovatieprogramma Geluid. De beoogde doelstellingen worden, zonder extra financiële middelen, niet allemaal in 2010 gehaald. Burgers worden dus langer aan meer geluid blootgesteld. Het kabinet werkt echter aan alternatieve maatregelen. In het 'Nationaal Verkeers- en Vervoersplan' (NVVP) en in de 'Nota Verkeer en emissies' zal daarom een pakket aan alternatieve maatregelen en acties worden gepresenteerd.

Door VROM wordt een aangescherpt handhavingsbeleid nagestreefd ter beperking van geluidhinder in de woonomgeving.

Wet geluidhinder (Wgh) [22]

De Wet geluidhinder heeft tot doel de mens te beschermen tegen geluidhinder. In de wet staan regels voor weg- en railverkeerslawaai en voor gezoneerde industrieterreinen (waarop zich bedrijven kunnen vestigen die in belangrijke mate geluidhinder veroorzaken). Een belangrijk principe uit de wet is dat maatregelen zo dicht mogelijk bij de geluidbron moeten worden genomen. De wet werkt verder met zones. Dit zijn gebieden rond geluidbronnen waarbinnen regels en normen gelden om de negatieve gevolgen van geluidhinder te beperken.

Besluit geluidhinder (Bg) [17]

Dit besluit is gebaseerd op de Wet geluidhinder en is op 1 januari 2007 in werking getreden. Op grond van dit besluit is onder meer de bevoegdheid tot het vaststellen van hogere grenswaarden grotendeels overgegaan van de provincie naar de gemeente. Tevens bevat het een nieuwe regelgeving over industrielawaai en over het geluid van weg- en railverkeer.

Richtlijn omgevingslawaai [21]

De Europese richtlijn omgevingslawaai is voor de Nederlandse situatie omgezet in de Richtlijn omgevingslawaai. Voor Twenterand zal deze richtlijn nog geen directe gevolgen hebben. De richtlijn richt zich namelijk op agglomeraties, inrichtingen en wegbeheerders. De inwerkingtreding zal in twee tranches plaatsvinden:

De eerste tranche richt zich op agglomeraties met een bevolking van meer dan 250.000 inwoners, (spoor-) wegen en burgervliegvelden met een hoge intensiteit (resp. 6 miljoen auto's, 60.000 treinen of 50.000 vliegtuigen). Zij moeten in 2007 een geluidsbelastingkaart aanleveren en in 2008 een actieplan hebben opgesteld. De geluidskarten van de rijks- en hoofdspoorwegen zijn te vinden op respectievelijk www.rijkswaterstaat.nl en www.prorail.nl.

De tweede tranche richt zich op agglomeraties met een bevolking van meer dan 100.000 inwoners en (spoor-) wegen en vliegvelden met een iets lagere intensiteit (resp. 3 miljoen auto's, 30.000 treinen of 50.000 vliegtuigen). Zij moeten in 2012 een geluidsbelastingkaart aanleveren en in 2013 actieplannen hebben opgesteld.

Wet op de ruimtelijke ordening (WRO) [24]

De WRO bepaalt dat de ruimtelijke inrichting moet voldoen aan de eis van een 'goede ruimtelijke ordening'. Verschillende functies mogen elkaar niet onaanvaardbaar negatief beïnvloeden en moeten op elkaar worden afgestemd. Door onder andere milieuzonering worden milieubelastende en milieugevoelige functies gescheiden. De WRO bepaalt verder dat de gemeente de geluidszonering uit de Wet geluidhinder in acht moet nemen. Als de gemeente via een bestemmingsplanwijziging, een geluidsgevoelige bestemming in de zone van een weg mogelijk wil maken dan kan dit alleen als de geluidsbelasting, bepaald door middel van een akoestisch onderzoek, wordt getoetst aan de geluidsnormen uit de Wet geluidhinder.

Bij de ruimtelijke inrichting wordt voor bedrijven de VNG-uitgave 'Bedrijven en milieuzonering' als leidraad gebruikt. Hierin zijn richtafstanden opgenomen die aangehouden moeten worden tot de verschillende omgevingstypen in de nabijheid van het bedrijf. Voor de richtafstanden is bepalend tot welke milieucategorie een bedrijf behoort. Tot welke milieucategorie een bedrijf behoort is afhankelijk van aard, omvang en plaats van de bedrijfsactiviteiten. De verschillende milieucategorieën zijn ook in het boekje opgenomen.

Wet milieubeheer (Wm) [23]

Bijna alle bedrijven vallen onder de regels van de Wet milieubeheer. Dit betekent dat er geluidsnormen op de bedrijven van toepassing zijn om de woonomgeving te beschermen tegen geluidhinder. Vergunningsplichtige bedrijven hebben te maken met op maat gesneden geluidsvoorschriften en de geluidsnormen (grenswaarden) die gebaseerd zijn op de Circulaire Industrielawaai (1979) of de Handreiking Industrielawaai en vergunningverlening (1998) van VROM. Voor een aantal bedrijfstakken gelden algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) met geluidsvoorschriften en standaardgrenswaarden. De gemeente heeft de bevoegdheid om bij overtredingen van de geluidsvoorschriften te handhaven.

Woningwet [25]

Op basis van de Woningwet worden bouwvergunningen verleend. De geluidsprestatie-eisen waaraan een bouwwerk moet voldoen zijn opgenomen in het Bouwbesluit. Bij de toetsing van de bouwaanvraag en het toezicht tijdens de bouw dient de gemeente er op toe te zien dat de prestatie-eisen worden gerealiseerd. Het gaat hierbij om:

- de geluidsisolerende eigenschappen van de gevel voor geluid van buiten;
- het beperken van geluidsoverlast tussen woningen;
- het geluid dat veroorzaakt wordt door installaties zoals ventilatie en de CV.

3.3 Provinciaal niveau

De provincie Overijssel heeft een aantal taken die relevant zijn voor dit geluidsplan:

- beheer, aanleg en onderhoud van provinciale wegen;
- verlening en handhaving Wm-milieuvergunningen voor enkele grote bedrijven binnen de gemeente;
- vaststelling van streekplannen; het ruimtelijke kader van de WRO;
- goedkeuring van bestemmingsplannen.

In het jaar 2000 heeft de Provincie Overijssel haar milieubeleid vastgesteld in het milieubeleidsplan 'Milieubeleidsplan Overijssel 2000+, plannen voor ruimte, water en milieu' [27]. Het beleidsplan geeft weer welke doelstellingen de Provincie Overijssel voor een aantal thema's nastreeft.

Voor een aantal thema's heeft de Provincie ook geluidsdoelstellingen geformuleerd:

- thema 'vermindering milieubelasting mobiliteit':
 - doelstelling: de geluidhinder is terug gebracht tot de wettelijke norm;
 - indicator: aantal gevallen van geluidhinder door weg-, rail- en luchtverkeerlawaai.
- thema 'verbeteren van de leefomgeving':
 - doelstelling: De Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) moet in 2018 ontwikkeld zijn tot een stabiel en duurzaam te behouden ecologisch systeem. Het milieu- en waterbeleid moet in 2012 volledig zijn afgestemd op de natuurdoelen in de PEHS;
 - indicator: Plaatsen waar milieu en water nog niet zijn afgestemd op de PEHS als gevolg van onder andere geluid.

Naast het milieubeleidsplan van de Provincie Overijssel is het streekplan ook een belangrijk document [28]. Het Streekplan geeft de hoofdlijnen van de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling voor de lange termijn aan voor de provincie Overijssel. Dit tegen de achtergrond van de mogelijkheden, die ze heeft om de ruimtelijke ontwikkeling te beïnvloeden. De visie, die in het Streekplan is neergelegd, is richtsnoer voor het provinciaal handelen in de komende jaren. De beleidsuitspraken zijn over het algemeen indicatief van aard en dus niet rechtstreeks bindend voor derden.

In het streekplan wordt geluid als één van de grootste milieuproblemen gezien. Verder geeft men aan dat men zoveel mogelijk bedrijvigheid wil concentreren op bedrijventerreinen. Dit ter voorkoming van onder andere geluidsoverlast.

In de 'Handreiking en beoordeling ruimtelijke plannen' [26] wordt beschreven hoe de provincie om gaat met geluid bij het beoordelen van ruimtelijke plannen. Het belangrijkste doel van de Handreiking is om de beleidsregels voor het beoordelen van bestemmingsplannen en andere ruimtelijke plannen in overeenstemming te brengen met het Streekplan Overijssel 2000+ en een aantal recente ontwikkelingen.

3.4 Gemeentelijk niveau

De gemeente heeft een aantal taken die relevant zijn voor deze geluidsnota:

- beheer, aanleg en onderhoud van gemeentelijke wegen;
- verlening en handhaving Wm- milieuvergunningen voor bedrijven;
- vaststelling van het ruimtelijke beleid en de bestemmingsplannen.

Algemene Plaatselijke Verordening Twenterand 2002 (APV) [3]

In de APV van Twenterand zijn voor een aantal situaties regels opgenomen om overlast te beperken. Het gaat hierbij om het verbod om overlast te veroorzaken zonder ontheffing en de regeling op grond waarvan horecabedrijven individueel en tijdens collectief aangewezen festiviteiten, niet gehouden zijn aan de reguliere geluidnormen.

Ook wordt de APV als vangnet gebruikt indien er overlast optreedt waarin andere regelingen niet voorzien (bijvoorbeeld burenlawaai). De handhaving daarvan ligt vaak in het verlengde van het handhaven van de openbare orde.

4. Bestaand beleid in de gemeente Twenterand

Het geluidsbeleid van Twenterand is niet alleen van toepassing op nieuwe situaties. Er dient ook rekening te worden gehouden met de bestaande (beleid)stukken en ruimtelijke ontwikkelingen. Deze kunnen van invloed zijn op het geluidsbeleid, maar het geluidsbeleid kan (en moet) soms ook invloed hebben op deze aspecten. Dit hoofdstuk omschrijft de betrokkenheid van het bestaand beleid in de gemeente Twenterand ten aanzien van geluid.

4.1 Milieubeleidsplan 2003 – 2007

In het milieubeleidsplan van de gemeente Twenterand [12] worden verkeer en (horeca-)bedrijven als belangrijkste veroorzakers van geluidhinder gezien. Men heeft als doelstelling geluidhinder terug te dringen en nieuwe geluidhindersituaties te voorkomen binnen het bestaande wettelijke instrumentarium. Concrete maatregelen die genoemd worden zijn:

- het voor 1 januari 2011 opstellen en uitvoeren van het saneringsprogramma wegverkeerslawaaai;
- daar waar mogelijk alternatieven onderzoeken;
- ontwikkelingen MIG volgen en bij voldoende duidelijkheid hierop inspringen.

In het kader van externe oriëntatie heeft de gemeente Twenterand op 21 maart 2002 een bijeenkomst georganiseerd voor burgers, organisaties en bedrijven. Doel van de bijeenkomst was om in een vroeg stadium van de beleidsvorming inbreng te krijgen en draagvlak te creëren bij de externe partijen. Voor geluid is een aantal suggesties voor het milieubeleid genoemd:

- toepassen van venstertijden bij laden en lossen bij winkels;
- differentiatie geluidsnormen voor verschillende gebieden;
- geluidsoverlast van feesten en evenementen beperken door strikter toezicht op eindtijden;
- wonen op industrieterreinen minder beschermen;
- agrarisch geluid niet inperken;
- geluidsreductie bereiken in gezamenlijk overleg met bedrijven.

De suggesties zijn verder niet concreet opgenomen in het milieubeleidsplan maar kunnen wel als aanknopingspunt voor het geluidsbeleid dienen.

4.2 Beleidsnotitie geluidtaken verkeerslawaaai

De gemeente Twenterand kent op het gebied van verkeerslawaaai een aantal knelpunten. Zo staan er op de A- en Raillijst ruim 200 woningen die gesaneerd dienen te worden. In de aanloop naar de ISV-2 periode is behoefte gebleken aan een overzicht van bestaande taken op geluidgebied. In het overzicht staat onder andere dat geluidsbeleid wenselijk is gezien de verruimde lokale beleidsvrijheid en het overdragen van de hogere waarde procedure naar gemeenten. Deze beleidsnotitie is op 16 november 2004 vastgesteld door Burgermeester en wethouders [5].

4.3 Meerjarenprogramma Stedelijke Vernieuwing 2005 tot en met 2009

In dit programma [11] geeft de gemeente Twenterand aan op welke samenhangende wijze zij de doelstellingen van de Wet stedelijke vernieuwing denkt te realiseren. De doelstelling van deze wet is te komen tot een structurele kwaliteitsverhoging van het stedelijk gebied. Eén van de instrumenten die de wet aandraagt is het investeringsbudget stedelijke vernieuwing (ISV). In opdracht van VROM zijn de A- en Raillijsten voor saneringswoningen opgesteld. De gemeente Twenterand heeft 197 woningen op de A-lijst staan en 15 woningen op de Raillijst. Met behulp van de ISV-bijdrage wil de gemeente Twenterand de geluidssituatie van de woningen op de saneringslijsten verbeteren. Nadat de rondweg Oosterweilanden is aangelegd, de verkeersstructuur Vriezenveen is gewijzigd en de geluidsgehinderde woningen zijn gesaneerd zullen er nog 27 woningen op de A-lijst staan en 15 woningen op de Raillijst. De voorstellen voor deze verkeersmaatregelenprojecten komen na de zomer 2007 in het college en raad.

In 'Aanpak geluidsanering tweede ISV-periode: Project Westeinde / Oosteinde' is een verdere uitwerking gegeven aan het Meerjarenprogramma.

4.4 Horecaconvenant gemeente Twenterand

Dit convenant [10] is opgesteld door de horeca, gemeente Twenterand, regiopolitie-afdeling Twenterand en het Openbaar Ministerie. Het convenant bevat een pakket aan afspraken om te bewerkstelligen dat het publiek veilig kan (blijven) uitgaan en dat mogelijke uitgaansoverlast tot een minimum beperkt wordt. Naast de genoemde afspraken blijven de wettelijke kaders gewoon van toepassing. Op grond van artikel 2.3.2.6 van de APV geldt dat de commerciële horeca-inrichtingen om 1.00 uur de deuren voor binnenkomend publiek moeten sluiten. In het horecaconvenant is een uitloopregeling opgenomen. Dit houdt in dat om 3.00 uur alle gasten de horecagelegenheid verlaten moeten hebben. In het convenant zijn ook afspraken opgenomen om de sluiting van de horeca-inrichting ordelijk te laten verlopen. In het laatste uur voor de beëindiging van de uitloop tijd worden er geen consumpties meer verstrekt, wordt de muziek uitgezet en wordt de verlichting op volledige sterkte aangezet. De horecaondernemers houden na het sluitingsuur de directe omgeving in de gaten en zorgen ervoor dat de vertrekkende bezoekers zo min mogelijk overlast veroorzaken.

Voor niet-commerciële horeca-inrichtingen gelden andere sluitingstijden. Op maandag tot en met vrijdag van 24.00 – 6.00 uur en zaterdag- en zondag van 19.00 – 6.00 uur is het voor hen verboden voor bezoekers geopend te zijn en aldaar bezoekers te laten verblijven.

4.5 Bouw en gebruiksmogelijkheden in bestaand woongebied

De gemeente Twenterand verleent in beginsel geen medewerking aan verzoeken voor aanvullende woningbouw op open plekken. Een open plek is een onbebouwd open terrein gelegen binnen de contouren van de op historische grondslag gegroeide bebouwde kom en het terrein heeft niet de rechtsgeldige status van bouwgrond.

Het beleid geeft een aantal bijzondere omstandigheden weer om te mogen bouwen op open plekken [6]:

- medische en sociale grondslag. De verzoeker dient hierbij een lange sociale binding te hebben met de kern waarvoor het verzoek gedaan wordt;
- ruimtelijke criteria. De ruimtelijke structuur van de historisch gegroeide kernen is bepalend. In Geerdijk, Vroomshoop en Westerhaar-Vriezenveensewijk is incidentele, aanvullende woningbouw mogelijk;
- afwijking van de criteria. Indien zeer bijzondere omstandigheden aanleiding geven kan er afgeweken worden van de hiervoor genoemde criteria.

Het beleid voor bouwen op open plekken wordt momenteel herzien. Begin 2008 wordt hier mogelijk nieuw beleid voor opgesteld.

4.6 Beleidsnota Inbreidingslocaties

De gemeente Twenterand wil een ruimtelijk beleid voeren dat er op gericht is de leefbaarheid te ondersteunen en impulsen te geven aan een levensloopbestendige gemeente [4]. Met inbreidingslocaties kan de ruimtelijke kwaliteit verbeterd en versterkt worden en het verkleint de bouwdruk in het buitengebied. Men spreekt van inbreidingslocaties wanneer binnen de bebouwde kom een kwalitatieve stedelijke verbetering kan worden gerealiseerd of waar een functie niet overeenkomt met de gewenste. In de nota staan criteria voor de inbreidingslocaties:

- overheidsbeleid;
- milieu: men streeft naar een verbetering of gelijk blijvende milieukwaliteit. Indien er sprake is van een overlast- of knelpuntsituatie moet de milieukwaliteit minimaal verbeteren;
- knelpunten infrastructuur: de locatie wordt getoetst aan het GVVP;
- stedenbouwkundige kwaliteit;
- beschikbaarheid.

4.7 Verkeersmilieukaart Twenterand

De verkeersmilieukaart (vastgesteld in maart 2004) [13] toont de milieukundige consequenties ten gevolge van de verkeersbelasting in de huidige (2002) en toekomstige situatie (2015). Het gaat hierbij om de geluidsbelasting en de luchtkwaliteit langs de belangrijkste wegen in de gemeente Twenterand. In 2015 neemt het aantal woning met de geluidskwalificatie 'matig' en 'vrij slecht' toe van 930 en 1045. Hierbij neemt men aan dat het aantal woningen gelijk blijft. Geluidhinder is en blijft voorlopig een probleem in de gemeente Twenterand. In 2007 wordt in regionale samenwerking het verkeersmodel en het daarop gebaseerde milieumodel geactualiseerd door bureau Goudappel Coffeng. De resultaten hiervan worden te zijner tijd op de gemeentelijke website gepubliceerd, www.twenterand.nl.

4.8 Handreiking Interim beleid bij Hogere grenswaarden

In het interim beleid hogere grenswaarden [9] is aangegeven welk beleid de gemeente Twenterand in dat kader wenst aan te houden. Bij de vaststelling van het gebiedsgericht geluid is rekening gehouden met dit beleid en kunnen de beleidsuitgangspunten meer gebiedsgericht

ingevuld worden. De ontheffingsgronden waardoor van de voorkeurswaarden afgeweken kan worden zijn:

- bij een hogere grenswaarde zal er voor de betreffende geluidsgevoelige bestemming tenminste één geluidsluwe gevel aanwezig moeten zijn. De toepassing van dove gevels wordt zoveel mogelijk voorkomen;
- daar waar als gevolg van cumulatie, bepaald door energetisch op te tellen een hogere geluidsbelasting optreedt, wordt bij het dimensioneren van de gevelisolatie met deze hogere geluidsbelasting rekening gehouden.

De gemeente is naast bevoegd gezag in sommige gevallen ook de aanvrager van een hogere grenswaarde. Binnen de gemeentelijke organisatie worden ambtshalve verzoeken voor hogere grenswaarden ingediend door de afdeling Beleid en de afdeling Project Management Bureau (PMB). De behandeling van de verzoeken wordt uitgevoerd door de afdeling Dienstverlening.

4.9 Collegeprogramma 2006 – 2010

In het collegeprogramma 2006 – 2010 [7] heeft het college aangegeven dat zij regelgeving niet als doel ziet maar als een middel een spelregels duidelijk te hebben. Het college wil dan ook het aantal regels verminderen of vereenvoudigen.

Daarnaast wil het college de burgers meer betrekken bij ruimtelijke en maatschappelijke vraagstukken. Dit houdt in dat de betrokkenheid van de burger meer is dan alleen de formele inspraakprocedure.

Op gebied van geluid heeft het college het volgende actiepunt: vermindering verkeerslawaaigeluid door sanering van geluidsgevoelige panden en het wijzigen van de verkeersstructuren. Dit actiepunt is uitgewerkt in meer concrete actiepunten.

4.10 Gemeentelijk Verkeers- en VervoersPlan

In het Gemeentelijk Verkeers- en VervoersPlan (GVVP) van de gemeente Twenterand [8] is het beleid op het gebied van verkeer en vervoer aangegeven voor de komende tien jaar. Daarnaast is in het GVVP de gewenste wegenstructuur van de gemeente Twenterand opgenomen.

De wegenstructuur is hiertoe gecategoriseerd. Het categoriseren leidt tot een indeling van wegen naar functie. De functies die worden onderscheiden zijn de verkeersfunctie en de verblijfsfunctie.

Bij een verkeersfunctie is de snelle doorstroming van het gemotoriseerd verkeer de hoogste prioriteit. De wegen met een verkeersfunctie zijn weer onderverdeeld in een stroomweg en een gebiedsontsluitingsweg.

Voor de wegen met een verblijfsfunctie ligt de prioriteit bij uitwisseling (bestemmingsverkeer en het langzaam verkeer) en de omgeving van de weg. De wegen met een verblijfsfunctie zijn onderverdeeld in een erftoegangsweg A en een erftoegangsweg B.

In het beleid van het GVVP is het minimaliseren van geluidhinder als één van de voornaamste doelstellingen genoemd. Men wil dit realiseren door het logisch indelen van het wegennet, zoals hiervoor genoemd. Dit moet als resultaat hebben dat zo min mogelijk doorgaand verkeer door de verblijfsgebieden moet rijden.

4.11 Welstandsnota

De welstandsnota van de gemeente Twenterand [14] beschrijft het toetsingskader voor bouwplannen. Per gebied is aangegeven wat de welstandscriteria zijn. Bij de gebiedsindeling is aangesloten bij bestaande kenmerken en karakteristieken binnen de gemeente Twenterand. De komende ontwikkelingen zijn ook meegenomen in de gebiedsindeling. Daarnaast heeft de gemeente objectgerichte criteria opgenomen in haar welstandsnota. Dit zijn regels voor monumenten, kleine veelvoorkomende bouwwerken en algemene criteria.

5. Algemene uitgangspunten

In dit hoofdstuk worden de algemene principes en uitgangspunten beschreven die worden gehanteerd in het gemeentelijke geluidsbeleid.

5.1 Afbakening geluidthema's

De keuze voor geluidsonderwerpen hangt samen met de vraag of het noodzakelijk of wenselijk is om voor een bepaald geluidsonderwerp beleid te ontwikkelen. Een thema is opgenomen wanneer het een belangrijk probleemveld betreft en de investering voor het ontwikkelen van het thematische beleid in verhouding staat tot de winst die met het ontwikkelde beleid kan worden gehaald (bijvoorbeeld verkorting van procedures, het ontwikkelen van een goede leefomgevingkwaliteit, duidelijkheid voor alle betrokkenen).

Beleidsuitspraak:

De gemeente Twenterand stelt beleid op voor de volgende geluidthema's:

- *wegverkeer;*
- *railverkeer;*
- *bedrijven.*

5.2 Beschermd objecten en functies

Onderstaande objecten en functies worden vanuit de Wet geluidhinder en de Wet milieubeheer beschermd:

- woningen;
- geluidsgevoelige gebouwen:
 - onderwijsgebouwen;
 - ziekenhuizen en verpleeghuizen;
 - verzorgingstehuizen;
 - psychiatrische inrichtingen;
 - medische centra;
 - poliklinieken;
 - medische kleuterdagverblijven.
- geluidsgevoelige terreinen:
 - terreinen die behoren bij andere gezondheidszorggebouwen dan algemene, categorale en academische ziekenhuizen;
 - terreinen die behoren bij verpleeghuizen, voor zover deze bestemd zijn of worden gebruikt voor de in die gebouwen verleende zorg;
 - woonwagendagverblijven.
- natuurbeschermingsgebieden

5.3 Maatregelen: bron – overdracht – ontvanger

Bij het nemen van maatregelen ter beperking van geluidhinder wordt al van oudsher de prioriteit gelegd bij maatregelen aan de bron. Als daarmee onvoldoende effect wordt bereikt, komen maatregelen in de overdrachtssfeer (afstand vergroten of het aanleggen van wallen of schermen)

in aanmerking. Als laatste worden maatregelen bij de ontvanger (bijvoorbeeld gevelisolatie, indeling van woningen) overwogen.

De gedachte achter deze volgorde is om een zo klein mogelijk gebied aan een hoog geluidsniveau bloot te stellen. Dit leidt tot een efficiënt gebruik van de ruimte. De aandacht voor dit leidende principe is een wezenlijk element in de Wet geluidhinder.

Als het gaat om de geluidemissie van auto's en treinen kan de gemeente deze moeilijk in directe zin beïnvloeden. Hiervoor is het rijk (en op een hoger niveau: de Europese Unie) verantwoordelijk. Het rijk bepaalt de eisen voor de typekeuring en is daarin op zijn beurt weer afhankelijk van de afspraken op Europees niveau. Er is echter een aantal bronmaatregelen die ook tot de '*maatregelen bij de bron*' behoren en waarop een gemeente, voor zover het gemeentelijke wegen betreft, wel degelijk invloed heeft. Dit zijn:

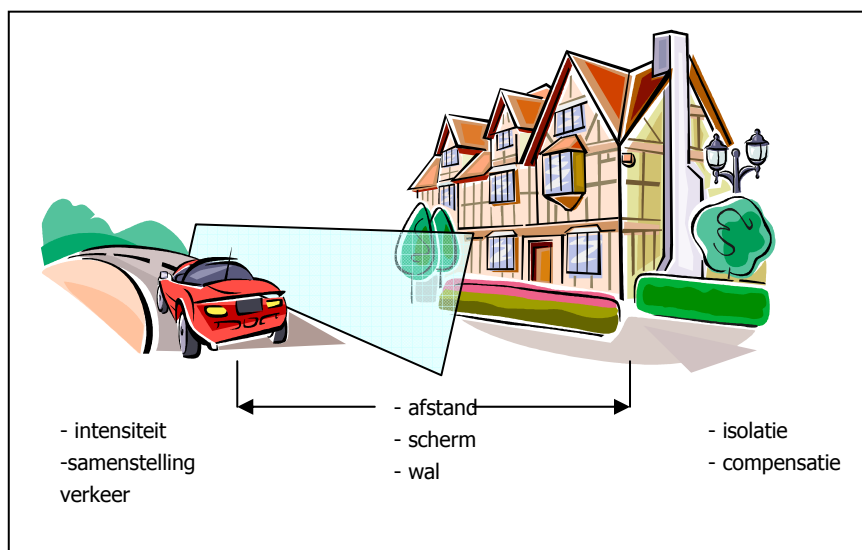
- de tracékeuze;
- de verkeersintensiteit;
- de maximumsnelheid;
- fysieke inrichting van de weg;
- de samenstelling van het verkeer (bijvoorbeeld het percentage vrachtwagens);
- de uitvoering van het wegdek.

Als het gaat om geluidemissie bij bedrijven wordt de verplichting om *maatregelen bij de bron* te nemen middels vergunningvoorschriften of algemene regels (de Algemene Maatregelen van Bestuur) bij het bedrijf neergelegd. De gemeente controleert de naleving van de vergunningvoorschriften en de algemene regels.

Maatregelen in de overdracht (schermen of wallen) hebben als voordeel dat de buitenruimte van woningen ook wordt beschermd. Een evident probleem van deze voorzieningen is de inpasbaarheid in een stedelijke omgeving vanwege de beperkte ruimte. Het is daar vaak niet mogelijk een scherm in te passen. Ook indien wel ruimte is voor afscherming bestaat vaak weerstand tegen het idee van een scherm of een wal. Met de conventionele uitvoeringen hiervan krijgen zowel de wijk als de weg een afgesloten karakter. Bovendien hebben veel mensen het beeld bij een geluidsscherm van een saai scherm van ongeveer twintig jaar geleden, al dan niet voorzien van graffiti. Inmiddels zijn oplossingen bedacht die ook visueel aantrekkelijk kunnen zijn, bijvoorbeeld in de vorm van een wallenstelsel als een fraai parklandschap³. Ook kan in sommige gevallen een verdiepte ligging van de weg uitkomst bieden.

³ Bijvoorbeeld Leidschenveen, zie 'Afscherming met uitzicht', Geluid 1999/1, p. 23 e.v., ir. E. Hofschreuder

Maatregelen bij de ontvanger - gevelisolatie - zorgen ervoor dat in ieder geval in de woning een goed woonklimaat is gewaarborgd. Speciale geluidsisolerende beglazing en geluidswerende ventilatievoorzieningen zijn de meest toegepaste middelen om de gevelisolatie te verbeteren. Uitgangspunt voor voldoende geluidswering is de aanname dat de ramen gesloten worden gehouden. Ventilatie wordt bereikt met suskasten nabij de ramen. Wil de bewoner een raam openzetten, dan heeft dit uiteraard tot gevolg dat geluid de woning binnendringt. Dit is een minpunt van een dergelijke oplossing.

Figuur 5: mogelijke maatregelen

Beleidsuitspraak:

De gemeente Twenterand hanteert bij het nemen van maatregelen ter beperking van geluidhinder de voorkeursvolgorde:

- 1. maatregelen bij de bron;*
- 2. maatregelen in de overdracht;*
- 3. maatregelen bij de ontvanger.*

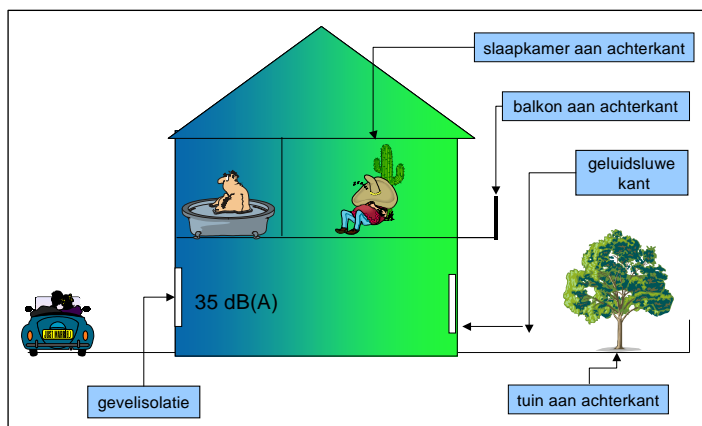
In de praktijk blijkt dat gemeenten vaak kiezen voor maatregelen in de overdracht en bij de ontvanger. Het plaatsen van geluidsschermen (overdracht) en het isoleren van woningen (ontvanger) zijn hiervan voorbeelden. De bronmaatregelen zijn soms duurder of kennen bijvoorbeeld verkeers- en/of vervoerkundige bezwaren. *Wanneer de gemeente wil afwijken van de hierboven genoemde voorkeursvolgorde dient dit dan ook goed gemotiveerd te worden.*

5.4 Compensatie

Niet alleen decibellen op de gevel bepalen of iemand geluidhinder ondervindt. Compenserende factoren kunnen de ervaren hinder doen afnemen. Het nadeel van een hoge *geluidsbelasting* kan worden gecompenseerd door factoren die ook in de akoestische sfeer liggen. Daarbij kan gedacht worden aan de volgende zaken:

- een geluidsluwe gevel;
- een 'privé-gebied' (een tuin, balkon of park) aan de rustige kant van het huis;
- aangepaste indeling van de woning;
- gevelisolatie (met ventilatievoorzieningen).

In figuur 6 is het principe van akoestische compensatie schematisch weergegeven.

Figuur 6: akoestische compensatie

Naast de akoestische compensatie, die gedeeltelijk wettelijk is verankerd, zijn er ook niet-akoestische compenserende factoren die als positief element kunnen worden gezien in een omgeving. Het gaat dan bijvoorbeeld om:

- veel groen;
- een goed openbaar vervoer;
- een kinderspeelplaats.

In de literatuur wordt dit wel aangeduid als '*niet-akoestische compensatie*'. Deze niet-akoestische compensatie heeft echter geen wettelijke grondslag. De juridische verankering van compensatie vindt vooral plaats in de procedure hogere grenswaarden (zie Nota hogere grenswaarden). In de gemeente Twenterand worden deze niet-akoestische compenserende factoren meegenomen in de ontwikkeling van ruimtelijke plannen. Men spreekt hier over 'leefbaarheid'.

Beleidsuitspraak:

Hoe hoger het geluidsniveau, des te meer aandacht wordt gegeven aan niet-akoestische compensatie in de woonomgeving.

5.5 Cumulatie

Soms wordt een woning door meerdere bronnen belast, bijvoorbeeld door wegverkeer én railverkeer. Conform de strekking van de Wet geluidhinder en de Wet milieubeheer dient de

gemeente rekening te houden met deze cumulatie. Dit is immers de situatie waar een bewoner mee te maken heeft. Hoe de gemeente dat doet is niet op voorhand aan te geven, daar zijn de mogelijkheden te divers voor. Wel houdt de gemeente in dit soort situaties bij het ontwerpen van de gevelisolatie rekening met de hogere geluidsbelasting.

Beleidsuitspraak:

De gemeente Twenterand houdt bij het bepalen van knelpunten rekening met cumulatie van geluid.

5.6 Bestaande situaties en toekomstige plannen

Het ministerie van VROM hanteert 1986 en 1987 als peildata om te bepalen of een hoogbelaste woning wel of niet gesaneerd moet worden. Onderdeel van het geluidsplan is de inventarisatie van deze saneringswoningen ten behoeve van de zogenaamde eindmelding aan het ministerie van VROM. Woningen die na die datum een te hoge belasting hebben gekregen worden niet op kosten van VROM gesaneerd.

In het kader van ISV-programma 2005 – 2009 worden de saneringswoningen op het Westeinde en Oosteinde aangepakt. Dit zal worden gedaan door het veranderen van de verkeersstructuur op deze wegen. Een verdere uitwerking hiervan is weergegeven in het MOP ISV 2005 -2009, aspect Geluid, en in de voorstellen voor de verkeersstructuur Vriezenveen.

Hoe de saneringsoperatie in de toekomst vorm zal krijgen is nog onduidelijk. Of de financiering van de rijksmiddelen via het ISV blijft lopen of anders, is nog niet zeker. Vooralnog gaat de Gemeente Twenterand ervan uit dat dit wel het geval zal zijn. Voor de saneringswoningen die na de ISV-2 periode resteren, zal in het volgende ISV-programma een voorstel worden geformuleerd. Zo zouden de rijksmiddelen uit het ISV voor geluid via een 'subsidieregeling' voor bewoners voor de geluidsanering van de betreffende woningen ter beschikking kunnen worden gesteld.

Beleidsuitspraak:

De gemeente Twenterand wil inzicht krijgen in de hoeveelheid hoog-belaste woningen die niet op de A- en B-lijst staan. De saneringswoningen die niet op de A- en B-lijst staan kunnen tot uiterlijk 31 december 2008 alsnog gemeld worden.

Het gevolg van het nieuwe geluidsbeleid is dat woningen in gebieden liggen waarbij de geluidsbelasting niet overeenkomt met de ambitie die voor het betrokken gebied is vastgesteld. Voor deze woningen hoeft de gemeente geen saneringsprogramma op te stellen. Wel is de gemeente van mening dat hier naar passende oplossingen gezocht moet worden, in ruimtelijk, verkeers- en milieubeleid. Deze nota zal voornamelijk inspelen op nieuwe situaties. In het volgende hoofdstuk wordt per gebied aangegeven wat de ambities zijn voor de nieuwe situaties.

5.7 30 km/uur-wegen

30 km/uur-wegen zijn wettelijk niet gezoneerd en vallen daarmee niet onder de Wet geluidhinder. De geluidbelastingen van geluidgevoelige bestemmingen hoeven bij nieuwbouw en/of reconstructie van wegen niet onderzocht te worden. 30 km/uur-wegen nemen, vanwege duurzame verkeersveiligheid, in aantal toe. In het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) onderscheidt men twee soorten 30 km/uur-wegen. Men spreekt hier over een Erftoegangsweg A en een Erftoegangsweg B. Deze wegen hebben een verblijfsfunctie (bestemmingsverkeer en het langzaam verkeer). Wanneer binnen de gemeente Twenterand wegen worden veranderd in 30 km/uur-wegen dan dient men rekening te houden met de eisen zoals deze in het GVVP zijn weergegeven. Ook dient in verband met 'een goede ruimtelijke ordening' bij bestemmingsplanontwikkeling aandacht te worden besteed aan de geluidssituatie.

6. Gebiedstyperingen en gebiedsgerichte ambities

6.1 De gebiedstypen

Het doel van het gemeentelijke geluidsbeleid is het behouden van de goede kwaliteiten en het benutten van kansen om voor de gebieden de geluidskwaliteit te verbeteren. Een belangrijke subdoelstelling is het realiseren van een per gebied passende geluidskwaliteit (zie paragraaf 1.4). Het functioneel-ruimtelijke gebruik van de betreffende gebieden is bepalend voor de indeling van de gebiedstypen en leidend voor het benoemen van algemeen geformuleerde geluidskwaliteiten. De functies in een gebied bepalen immers welke kwaliteiten gewenst, maar ook mogelijk zijn. In regionaal verband is gekozen voor een gebiedstype indeling die is gebaseerd op de zogenoemde MILO-systematiek⁴, zoals deze door de VNG, het IPO, de UvW en het ministerie van VROM is ontwikkeld in het kader van het MILO-project (milieukwaliteiten in de leefomgeving). Deze systematiek is een landelijk gangbare systematiek voor gebiedsgericht beleid.

Dit hoofdstuk is een beschrijving van de gebiedstypen in de gemeente Twenterand en de bijbehorende gebiedsgerichte ambities. Het beschrijven van alleen de gewenste geluidskwaliteit is niet voldoende. De ambities moeten ook tastbaar worden door ze terug te laten komen in ruimtelijke plannen. Het gebiedsgericht geluidsbeleid moet er toe leiden dat geluid nog vaker vanaf het prille begin van een ruimtelijke ontwikkeling wordt meegenomen.

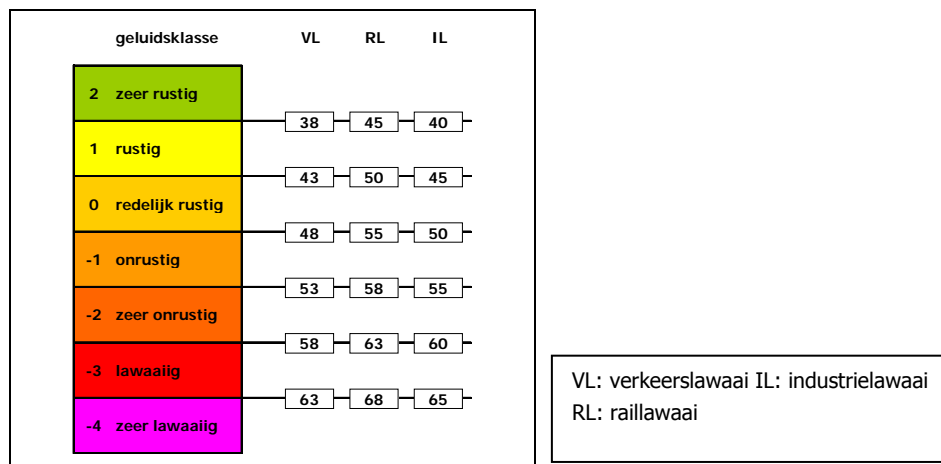
Voor de gemeente Twenterand zijn zes gebiedstypen geïdentificeerd, die in paragraaf 6.3 worden beschreven. De daaraan gekoppelde ambities zijn in een tabel weergegeven. In bijlage 3 zijn kaarten met daarop de geografische afbakening van de gebiedstypen weergegeven. Deze afbakening is indicatief. Het bestemmingsplan beschrijft het toegestane ruimtegebruik van een gebied.

6.2 De systematiek

Op een geluidskaart worden de geluidsniveaus van de bronnen wegverkeer, railverkeer en industrie weergegeven (een voorbeeld hiervan is het RVMK voor wegverkeer). Aan technici geeft een dergelijke kaart met getallen veel inzicht. Een samenhangende beoordeling is echter niet mogelijk. In het schema hiernaast zijn geluidsniveaus vertaald in geluidsklassen, die zijn weergegeven met een getal, een kwalificatie en een kleur. Per geluidsklasse staan bij iedere geluidsoort verschillende getallen. Dit heeft te maken met het feit dat het geluid van verschillende bronnen verschillend wordt ervaren. Het geluid van een trein wordt bijvoorbeeld als minder hinderlijk ervaren dan dat van auto's.

Op deze wijze is voor een breder publiek een eenvoudiger en begrijpelijker weergave mogelijk. Door de gebruikte bandbreedte hebben deze een indicatieve status. Om de ambities per gebiedstype vast te stellen is voor de herkenbaarheid en werkbaarheid dan ook deze systematiek toegepast.

⁴ Het doel van MILO is het versterken van de bijdrage van het milieubeleid aan de leefomgevingskwaliteit in een gebiedsgerichte benadering.

Figuur 7: geluidskwaliteiten

Als dosismaat is voor weg- en railverkeer L_{den}^5 gekozen. Dit is de dosismaat die na 1 januari 2007 in de gewijzigde Wet geluidhinder wordt gebruikt. De dosismaat voor het geluid van bedrijven (industrielawaai) is L_{etmaal} .

Het volstaat niet om alleen de ambitie van een gebied aan te geven. Dit heeft te maken met het feit dat langs en door iedere woonwijk, zeker in stedelijk gebied, wegen met veel verkeer lopen. De realiteit gebiedt te erkennen dat ook in een 'stille' woonwijk langs de rand hogere geluidsniveaus kunnen optreden. Hierdoor is het noodzakelijk de maximaal mogelijke afwijking van het ambitieniveau per gebiedstype aan te geven (bovengrens). Bij woongebieden, centrumgebieden en werkgebieden gaat het om de bescherming van woningen en overige objecten. Bij de natuurfuncties gaat het om het gebied zelf.

6.3 Indeling gebiedstypen

6.3.1 Natuur

Het gebiedstype Natuur kenmerkt zich door een lage dynamiek, oftewel 'zeer rustig'. De functie van het gebied is natuur en is toegankelijk voor extensieve vormen van recreatie. De bebouwingsdichtheid is zeer laag en het gebied is matig bereikbaar met openbaar vervoer.

De gemeente Twenterand kent één gebied met het gebiedstype Natuur: Engbertsdijksvenen. Engbertsdijksvenen is een uitgestrekt veengebied met heideterreinen en vennen. Een restant van het grote veenmoeras dat ooit het noordoosten van Nederland bedekte.

⁵ L_{den} : dosismaat over een etmaal, voor de dag-, avond- en nachtperiode.

Het streven voor het gebiedstype Natuur is het bereiken van een maximale milieukwaliteit ten behoeve van een maximale natuurlijke kwaliteit. De toegestane milieubelasting is laag. De milieukwaliteitwaarde is voornamelijk afhankelijk van de menselijke (mede)gebruiker met betrekking tot extensieve recreatie. Voor natuur zelf zijn deze aspecten minder relevant, de referentie voor geluid geeft de behoefte aan het in stilte kunnen genieten van de natuur. In dit gebied wordt voornamelijk verkeersgeluid waargenomen. In de natuurgebieden wordt niet de woonfunctie maar naast de flora en fauna ook de gebruiker van het gebied beschermd.

Het gebied Engbertsdijksvenen maakt deel uit van het Europees netwerk van beschermde natuurgebieden: Natura 2000. Engbertsdijksvenen is aangewezen als een habitatrichtlijn- en een vogelrichtlijngebied. Momenteel is men bezig deze twee gebieden op te nemen in één Natura 2000-aanwijzingsbesluit. Bij de gebiedstype indeling in bijlage 3 is dan ook uitgegaan van de begrenzing zoals deze is aangegeven in het ontwerpbesluit Engbertsdijksvenen [15]. In het ontwerpbesluit Engbertsdijksvenen wordt het gebied als volgt omschreven:

Engbertsdijksvenen is een restant van een groot voormalig veengebied. De Engbertsdijksvenen is nu een vrijwel geheel afgegraven hoogveengebied. De meest grootschalige vervening vond plaats in de periode 1850 tot 1950. Omdat de randen geheel zijn afgegraven, steekt het gebied ver boven het omringende landschap uit. Het gebied herbergt een restant niet afgegraven veen. Deze omvangrijke hoogveenkern is voor boekweitbrandcultuur gebruikt, maar niet verveend en tijdig tegen verdere verdroging beschermd. Een groot deel van het overige veen is tot circa 1940 in gebruik geweest voor boekweitcultuur.

Om wegzijging tegen te gaan, was het nodig het gebied (hydrologisch) te isoleren. Daartoe is het gebied gecompartmenteerd door middel van dammen. Buiten de actieve hoogveenkern bestaat het gebied uit natte heide, waarin ook drogere delen aanwezig zijn. Langs de randen van het gebied zijn enkele kleine berkenbossen te vinden.

De geluidsambitie die de gemeente Twenterand heeft voor dit gebied is hieronder weergegeven.

gebiedstyperingen	geluidsklasse (ambitie)	geluidsklasse (bovengrens)	geluidsklasse (ambitie)	geluidsklasse (bovengrens)
	weg- en railverkeer		bedrijven	
Natuur	redelijk rustig	onrustig	zeer rustig	zeer rustig

6.3.2 Landbouw / buitengebied

Het landbouw / buitengebied van Twenterand heeft in algemene zin als hoofdfunctie agrarische activiteiten, waaronder landbouwontwikkelingsgebied. Daarnaast heeft het gebied een lage bebouwingsdichtheid en een lage gebruiksintensiteit. Het gebied heeft als nevenfuncties bijvoorbeeld wonen, verblijfsrecreatie en bedrijfsbebouwing. De in het reconstructieplan door de provincie aangewezen landbouwontwikkelingsgebieden binnen Twenterand zijn Beerzerveld (Fortwijk), Geesteren (Weitemanslanden) en Daarlerveen. In het reconstructieplan zijn naast de log's ook extensiverings- en verwevingsgebieden

aangewezen. Bij dit gebiedstype is hier geen verdere onderverdeling in gemaakt. Het Landbouw / buitengebied omvat – met uitzondering van Engbertsdijkvenen (Natuur) - het gehele buitengebied van Twenterand.

De algemene kwalificatie voor de geluidsambities in het Landbouw / buitengebied is 'rustig'. Wanneer er voor de agrarische sector een drukke periode is, bijvoorbeeld oogstseizoen, dan treden er vaak tijdelijke hogere geluidsniveaus op.

gebiedstyperingen	geluidsklasse (ambitie)	geluidsklasse (bovengrens)	geluidsklasse (ambitie)	geluidsklasse (bovengrens)
	weg- en railverkeer		bedrijven	
Landbouw / buitengebied	redelijk rustig	onrustig	rustig	redelijk rustig

6.3.3 Woongebied

Het gebied ligt voornamelijk aan de rand van de grotere kernen of omvat een groot deel van de kleinere kernen zoals bij Geerdijk en de Pollen. Het gebied heeft als hoofdfunctie wonen, maar daarnaast zijn er nevenfuncties zoals recreëren mogelijk. De bevolkings- en bebouwingsdichtheid is hoog. Ook voorzieningen als kerken en scholen komen voor in dit gebied. Dit heeft invloed op de aanwezig geluidsniveaus.

De algemene kwalificatie voor de geluidsambitie in het woongebied is "redelijk rustig". Het verkeerslawaaï als gevolg van de ontsluiting van deze gebieden is dominant. Verkeer in het gebied is ondergeschikt, hierdoor kan in de kern van deze gebieden een rustiger ambitieniveau gehanteerd worden.

gebiedstyperingen	geluidsklasse (ambitie)	geluidsklasse (bovengrens)	geluidsklasse (ambitie)	geluidsklasse (bovengrens)
	weg- en railverkeer		bedrijven	
Woongebied	redelijk rustig	onrustig zeer onrustig ¹⁾	rustig	redelijk rustig

1) alleen bij wegen met een verkeersfunctie

6.3.4 Centrum

Het gebiedstype Centrum herbergt allerlei voorzieningen zoals winkels en uitgaansgelegenheden, maar ook kantoren en zorgcentra. De relatief hoge dichtheid en de diverse functiemengingen zorgen ervoor dat het geluidsniveau in het gebiedstype Centrum hoger is dan bijvoorbeeld in het Woongebied. In Vroomshoop heeft het

gebiedstype Centrum tevens te maken met de aanwezigheid van het spoor. De kernen Vriezenveen, Den Ham en Westerhaar-Vriezenveensewijk hebben ook een gebiedstype Centrum. Bovenstaande centrumgebieden hebben bijvoorbeeld een verzorgende functie voor het omliggende woongebied en voor het buitengebied van de gemeente. In de Detailhandelstructuurvisie is aangegeven dat Westerhaar/Vriezenveensewijk een functie als klein dorpscentrum kan vervullen. Vanwege het ontbreken van de combinatie van deze functies van de voorzieningen in Geerdijk, De Pollen en Bruinehaar zijn daar geen centrumgebieden aangewezen. Deze kernen worden aangemerkt als Woongebied met op een paar locaties nog het gebiedstype Bedrijventerrein.

De algemene kwalificatie voor de geluidsambitie in de centrumgebieden in Twenterand is 'redelijk rustig'. Ook het geluid van bedrijven is van belang omdat op een aantal plaatsen horeca- en winkelbedrijven van invloed zijn op de geluidskwaliteit. Wie met de auto door het centrum rijdt of op zaterdagavond door het gebied loopt, is er (soms nadrukkelijk) geluid aanwezig.

gebiedstyperingen	geluidsklasse (ambitie)	geluidsklasse (bovengrens)	geluidsklasse (ambitie)	geluidsklasse (bovengrens)
	weg- en railverkeer		bedrijven	
Centrum	redelijk rustig	zeer onrustig lawaaig ¹⁾	redelijk rustig	onrustig

1) alleen bij wegen met een verkeersfunctie

6.3.5 Gemengd gebied

Dit gebied kent van oudsher een sterke menging van diverse functies. Voor een groot deel gaat het om de lintbebouwing langs het Oosteinde en het Westeinde in Vriezenveen, een van oudsher drukke route met veel wegverkeerlawaaai door de aanwezige klinkers. De bebouwing langs deze wegen bestaat veelal uit enkel een eerste lijnsbebouwing. Wonen is één van de voorkomende functies, vaak zijn er bij de woningen kleinschalige bedrijven gelegen.

In dit gebied liggen agrarische en niet-agrarische bedrijven. De milieukwaliteitswaarde van dit gebied is voornamelijk afhankelijk van de gevestigde bedrijven of de wegen waarlangs de lintbebouwing gesitueerd is. Ruimtelijk is een belangrijk kenmerk dat de woningen dicht en schuin op de weg staan, wat ook zijn effect heeft op de geluidbelasting op de gevels van de woningen.

De algemene kwalificatie voor de geluidsambitie in dit gebied met gemengde functies is 'redelijk rustig' voor wat betreft verkeerslawaai en het geluid van bedrijven.

gebiedstyperingen	geluidsklasse (ambitie)	geluidsklasse (bovengrens)	geluidsklasse (ambitie)	geluidsklasse (bovengrens)
	weg- en railverkeer		bedrijven	
Gemengd gebied	redelijk rustig	onrustig	redelijk rustig	redelijk rustig
		zeer onrustig ¹⁾		
		lawaaiig ²⁾		

1) alleen bij wegen met een verkeersfunctie

2) alleen bij Oosteinde en Westeinde in Vriezenveen

6.3.6 Bedrijventerrein

Dit type kenmerkt zich door aanwezigheid van distributiecentra, kantoren en lichte industrie (productbedrijven). Verspreid kunnen er (bedrijfs-)woningen aanwezig zijn, maar deze zijn niet maatgevend voor de gewenste geluidskwaliteit. De gebieden zijn in het algemeen gelegen aan de rand van de kernen binnen de gemeente Twenterand en vragen om een goede ontsluitingsroute naar de provinciale wegen en/of rijkswegen (N36/N341).

De functies binnen het gebiedstype stellen geen hoge eisen aan de geluidskwaliteit, maar kunnen wel belangrijke negatieve effecten hebben op de geluidskwaliteit in aangrenzende gebiedstypen, bijvoorbeeld het Woongebied. Voorbeelden van bedrijventerreinen zijn Weitzelpoort, Linderflier, De Sluis, Kroezenhoek, Vroomshoop-Oost en Garstelanden.

Bedrijventerrein kunnen in het algemeen als onrustig worden getypeerd. In tegenstelling tot het Centrum en Woongebied, bevinden zich op de bedrijventerreinen – met uitzondering van een aantal bedrijfswoningen aan de bedrijfsweg en één burgerwoning aan de bedrijfsweg - geen geluidgevoelige objecten.

gebiedstyperingen	geluidsklasse (ambitie)	geluidsklasse (bovengrens)	geluidsklasse (ambitie)	geluidsklasse (bovengrens)
	weg- en railverkeer		bedrijven	
Bedrijventerrein	onrustig	zeer onrustig	redelijk rustig	lawaaig

6.4 Toepassing gebiedsambities

Voor de verschillende gebiedstypen zijn de voor nieuwe situaties te ambiëren geluidskwaliteiten geformuleerd. Bij nieuwe situaties kan immers gestuurd worden. Met nieuwe situaties worden bedoeld:

- de aanleg van een nieuwe weg of spoorlijn bij bestaande woningen;
- de bouw van woningen bij een bestaande weg of spoorlijn;
- de vestiging van een bedrijf bij bestaande woningen;
- de bouw van woningen bij een bestaand bedrijf.

Onder de genoemde nieuwe situaties vallen veel ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente. Daarnaast is het mogelijk dat er 'nieuwe gebieden' worden ontwikkeld. Dan ontstaat de situatie dat zowel de woningen als de weg nieuw zijn.

Op een aantal nieuwe ontwikkelingen zijn de geformuleerde ambities niet van toepassing. Dit geldt voor plannen die schriftelijk zijn ingediend op het moment van vaststelling van deze beleidsnota door de raad.

Voor de bronnen weg- en railverkeer zijn de basiskwaliteiten (ambitie) en de daaraan gekoppelde maximale ontheffingswaarden (bovengrens) bepaald. De ontheffingscriteria zijn opgenomen in de

deelnota Hogere grenswaardenbeleid. Daarin wordt tevens ingegaan op de ontheffingscriteria en de procedure. De ambitietabel vormt voor bestaande situaties een referentiekader voor het vormen van een oordeel over het betreffende gebied.

6.5 Organisatorische verankering

Geluid staat niet op zichzelf, maar is onderdeel van een groter geheel. Bij het totale proces van stedelijke ontwikkeling moeten tal van afwegingen plaatsvinden, waarbij het voorkomen van geluidhinder een onderdeel is. Het geheel van al deze afwegingen resulteert in een stedenbouwkundige invulling van een plangebied met een gewenste ruimtelijke kwaliteit. Wanneer geluid in de gemeentelijke organisatie een vaste plaats heeft gekregen wordt geluid in de initiatieffase van de ruimtelijke planontwikkeling meegewogen en indien nodig betrokken.

Bij de organisatorische borging kan gedacht worden aan de volgende elementen:

- het organisatorisch en procedureel borgen dat geluid als ontwerpvariatie wordt aangeboden;
- procedureel borgen van verleende hogere grenswaarden;
- procedurele borging van geluid als beoordelingsaspect bij vrijstellingsprocedures voor bouwen binnen geluidzones;
- aandacht voor handhaving van het Bouwbesluit.

Beleidsuitspraak:

- *geluidsaspecten worden zoveel als mogelijk in de initiatieffase van de ruimtelijke planontwikkeling betrokken;*
- *de rol van de afdeling Beleid zal meer gericht zijn op het voorkomen dan op het oplossen van problemen;*
- *de afdeling Dienstverlening beperkt zich tot het toetsen aan de geluidswet- en regelgeving;*
- *bij het calculeren van de kosten bij reconstructies van wegen worden de kosten voor het uitvoeren van akoestische onderzoeken en de kosten voor eventuele maatregelen bij bron, overdracht en/of ontvanger meegenomen.*

7. Verkeer

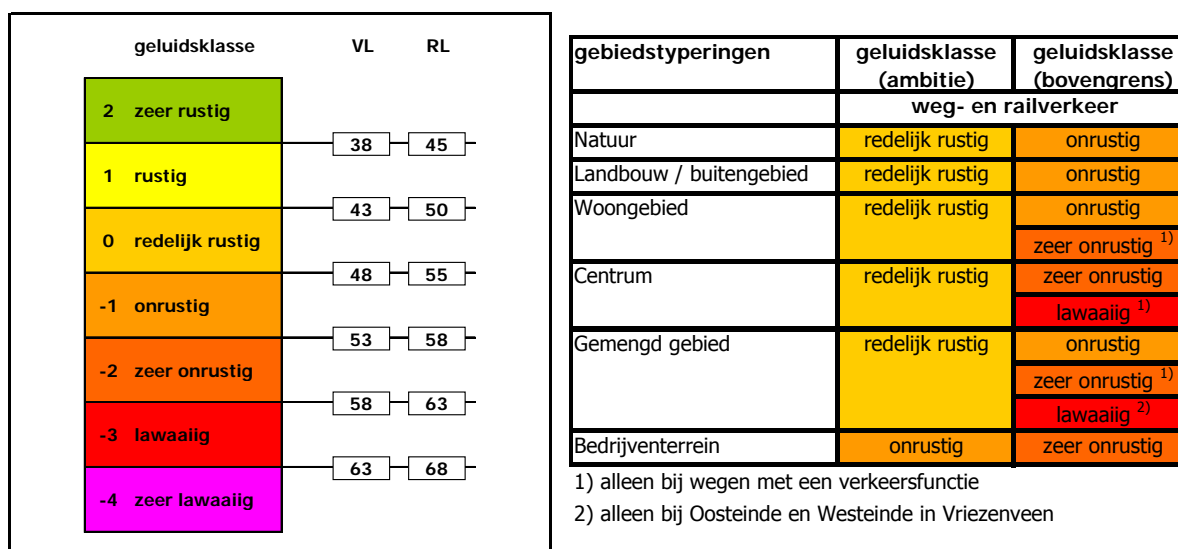
Als gevolg van de groei van het wegverkeer neemt de geluidsbelasting ook toe. Er wordt weliswaar rekening gehouden met technische innovaties waardoor voertuigen steeds stiller worden, maar dit zal niet voldoende zijn om de groei van de geluidsbelasting tegen te gaan. Voor een aantal situaties zijn dan ook verdergaande maatregelen wenselijk.

De gemeente Twenterand heeft een aantal mogelijkheden om de geluidsbelasting terug te dringen, waaronder maatregelen in de verkeersstructuur, type wegdek, aanpassing van functies en invulling van een plangebied. Een groot deel van die maatregelen heeft de gemeente Twenterand vertaald in haar Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP).

Door de gemeente Twenterand loopt een spoorlijn. De gemeente Twenterand kan weinig invloed uit oefenen op de geluidhinder die hierdoor ontstaat. Het beheer van de spoorlijn ligt in de handen van ProRail.

7.1 Ambitiewaarden voor de geluidsniveaus

De geluidsbelasting vanwege het verkeer in de gemeente Twenterand is groot; het streven is dan ook om voor verkeer aan de voorkeurswaarde van 48 dB te voldoen.

Figuur 8: ambitietabel verkeerslawaai

De kaarten met de gebiedstyperingen zijn opgenomen als figuren in bijlage 3. Hieruit kan voor ieder gebied de ambitiewaarde voor geluid vanwege verkeer bepaald worden. Hierbij wordt opgemerkt dat de ambitiewaarden gelden voor zowel woningen als voor andere geluidgevoelige objecten.

Om aan de ambities met betrekking tot verkeersgeluid te kunnen voldoen worden in de volgende paragrafen een aantal uitgangspunten verder uitgewerkt:

- autonome ontwikkelingen;
- mogelijke maatregelen;
- saneringsprogramma voor weg- en railverkeer;
- toepassing stillere wegdektypen.

7.2 Autonome ontwikkelingen

De geluidsbelasting in een gebied is geen statisch gegeven. De algemene lijn is dat de wegverkeersintensiteit in de tijd - zonder het treffen van maatregelen - zal toenemen. Wanneer niet met deze autonome ontwikkelingen rekening wordt gehouden zal de geluidsbelasting als gevolg van verkeerswegen, die nu nog aan de geluidsnormen voldoen, op termijn de geluidsnormen overschrijden. Ook bestaan situaties die ooit zijn ontworpen met een bepaalde geluidsbelasting, maar waar als gevolg van de autonome toename van het wegverkeer de geluidsbelasting hoger is geworden (het zogenaamde handhavingsgat). In de paragraaf over stille wegdekken (verderop) is aangegeven dat toepassing van stille wegdekken in stedelijk gebied een kosteneffectief middel is om het geluidsniveau terug te brengen.

Het college heeft in haar collegeprogramma 2006 – 2010 aangegeven dat men wil inspelen op toenemend autobezit, ook in bestaande woongebieden (Programma Verkeer).

7.3 Mogelijke maatregelen

Om de geluidseffecten van het wegverkeer te beperken heeft de gemeente Twenterand in haar GVVP [8] een aantal maatregelen opgenomen. De gemeente Twenterand wil de geluidhinder zoveel mogelijk terugdringen door een logische opbouw van het wegennet. Dit betekent dat zo min mogelijk doorgaand verkeer door de verblijfsgebieden hoeft te rijden. Door het wegennet in te delen in verblijfs- en verkeersgebieden wordt duidelijk waarover het doorgaande verkeer zich wel of niet kan verplaatsen.

Daarnaast is het van belang dat de (economisch) belangrijke bestemmingen bereikbaar zijn of worden. Hierbij moet een zorgvuldige afweging gemaakt worden met andere doelstellingen.

De maatregelen die in het GVVP zijn opgenomen om de hiervoor genoemde doelstellingen te halen hebben voornamelijk betrekking op de categorisering en de inrichting van de wegen. In de volgende tabel is weergegeven welke categorieën wegen men in Twenterand kent voor de betreffende functies van die wegen.

Tabel 1
Functies en categorieën van wegen

	verkeersfunctie	verblijfsfunctie
binnen de bebouwde kom	stroomweg (70 km/u) gebiedsontsluitingsweg (50 km/u)	erftoegangsweg A (50/30 km/u) erftoegangsweg B (30 km/u)
buiten de bebouwde kom	stroomweg (120/100 km/u) gebiedsontsluitingsweg (80 km/u)	erftoegangsweg A (60 km/u) erftoegangsweg B (60 km/u)

Met de inrichting van de verschillende wegen wil men bereiken dat bepaalde categorieën verkeer geen of juist wel gebruik maken van die weg. Zo heeft bijvoorbeeld een erftoegangsweg B plateaus of drempels, een poortconstructie en geen fietsvoorzieningen. Dit zorgt ervoor dat het vrachtverkeer zoveel mogelijk gebruik maakt van andere routes.

In het collegeprogramma 2006 – 2010 is een aantal concrete actiepunten genoemd om de hiervoor genoemde doelstellingen te bereiken [7]:

- *het GVVP uitvoeren 2006 – 2010;*
- *realisering randweg + rotonde Den Ham 2006 – 2007;*
- *parkeerbeleid en voorzieningen uitwerken 2006 – 2007;*
- *realisering randweg Vriezenveen Oost 2008 – 2010;*
- *onderzoek naar randwegen in de overige kernen Vriezenveen, Vroomshoop. Dit in combinatie met ontwikkeling structuurvisie gemeente Twenterand;*
- *onderzoek verleggen verkeersstromen Vriezenveen-West.*

Diverse maatregelen uit dit programma hebben een relatie met geluid.

7.4 Saneringsprogramma voor weg- en railverkeer

Een saneringssituatie is een situatie die in het verleden is scheefgegroeid en die verbetering behoeft. De nieuwe Wet geluidhinder spreekt met betrekking tot wegverkeerslawaai van een saneringssituatie wanneer op 1 maart 1986 een weg aanwezig was, terwijl op dat tijdstip binnen de zone van die weg reeds woningen aanwezig waren en de geluidsbelasting, vanwege die weg, van de gevel van deze woningen op dat tijdstip, onderscheidenlijk na ingebruikneming van de weg hoger was dan 60 dB(A) (artikel 88 Wgh). Uitgezonderd hiervan zijn de gevallen waarin de woningen of de weg geprojecteerd zijn in een na 1 januari 1982 vastgesteld bestemmingsplan of wanneer na deze datum is besloten tot reconstructie of aanleg van een weg. De woningen die voor 1 augustus 2006 al zijn aangemeld als saneringssituatie vallen ook hier buiten.

Alle woningen waarvan sprake is van een saneringssituatie (geluidsbelasting hoger dan 60 dB(A) voor wegverkeerslawaai) en die nog niet eerder gemeld zijn, kunnen uiterlijk binnen twee jaar nadat de nieuwe Wet geluidhinder van kracht is geworden alsnog worden aangemeld bij het rijk (eindmelding). Na deze termijn van twee jaar is sanering natuurlijk nog wel mogelijk, maar dan op kosten van de gemeente.

Beleidsuitspraak:

De gemeente Twenterand wil inzicht krijgen in de hoeveelheid woningen die niet onder een saneringssituatie vallen maar die wel een hogere geluidsbelasting hebben dan 60 dB(A) voor wegverkeerslawaai en 65 dB(A) voor railverkeerslawaai.

De saneringssituaties vanwege een weg die nog niet aangemeld zijn bij het rijk worden uiterlijk tot 31 december 2008 alsnog aangemeld.

Voor saneringssituaties, vanwege de reconstructie van een weg, die na 1 maart 1986 zijn ontstaan is formeel de gemeente verantwoordelijk. Afhankelijk van de situatie wordt gezien of verdere uitvoering van gevelsanering noodzakelijk is.

7.5 Toepassing stille wegdektypen

Bij de bestrijding van geluidhinder wordt bij voorkeur eerst gekeken of men bronmaatregelen kan treffen. Een voorbeeld van een bronmaatregel is het gebruik van stille wegdektypen. Stille wegdektypen zijn relatief gezien duurder in aanleg en onderhoud ten opzichte van de gebruikelijke wegdektypen. Toch kan de toepassing van stille wegdektypen kostenefficiënter zijn. Vaak moet men bij de gebruikelijke wegdektypen toch geluidsmaatregelen treffen. Voorbeelden hiervan zijn plaatsing van schermen of het isoleren van de gevels van woningen. Ook kan een stiller wegdektype uitkomst bieden in situaties waar de hiervoor genoemde maatregelen niet mogelijk zijn. Zo zijn in een stedelijke omgeving geluidsschermen vaak moeilijk in te passen. De extra maatregelen, zoals een geluidsscherm, kunnen met de aanleg van een stil wegdektype gedeeltelijk of volledig worden uitgespaard. De milieuwinst in termen van reductie van het totale aantal geluidgehinderden en de totale geluidsbelasting die toepassing van stillere wegdektypen oplevert komt hier nog eens extra bij.

Beleidsuitspraak:

Wanneer groot onderhoud plaats vindt op de gebiedsontsluitingswegen zal het asfalt vervangen worden door stil asfalt. Bij erftoegangswegen worden de klinkers zoveel mogelijk vervangen door stille klinkers of asfalt met streetprint (dit om de identiteit van de omgeving vorm te geven).

Het ministerie van VROM heeft in 2002 de 'Richtlijn stille wegdekken' opgesteld. Deze richtlijn geeft onder andere aan waar je op moet letten bij de keuze voor een type stil wegdek en wat de meerkosten zijn van een stil wegdektype. De regeling is te vinden op www.stillerverkeer.nl.

8. Bedrijven

8.1 Inleiding Bedrijven

Waar industrie en andere bedrijvigheid is, kan geluidhinder in de omgeving optreden. Vanzelfsprekend zal primair met het ruimtelijke ordeningsinstrument, dat wil zeggen het afstand bewaren tussen geluidsbron en ontvanger, moeten worden getracht hinder als gevolg van bedrijfsactiviteiten te voorkomen. Mede omdat niet altijd kan worden voorkomen dat het geluid van bedrijven invloed heeft op de omgeving waar derden, bijvoorbeeld omwonenden, zich bevinden, is het noodzakelijk de geluidssituatie formeel vast te leggen. Het instrumentarium van de Wet milieubeheer (Wm), waartoe vergunningverlening behoort, kan hiervoor worden ingezet. Met behulp van vergunningvoorschriften kan hinder worden voorkomen en beperkt.

De aard van de industriële bronnen is echter zo verschillend dat niet voor iedere inrichting gelijke vergunningvoorschriften kunnen worden vastgesteld. Derhalve zal bij het stellen van voorschriften en beperkingen voor industrielawaai bij de vergunningverlening sprake moeten zijn van maatwerk, waarbij veelal elk geval op zich staat en er niet met algemeen geldende emissiegetallen of immissiewaarden kan worden gewerkt. Niettemin kan er natuurlijk wel sprake zijn van de nodige uniformering en onderlinge afstemming, waarvoor deze beleidsnota de nodige kaders stelt.

In de gemeente Twenterand ligt één geluidgezoneerd industrieterrein; het gaat hierbij om het terrein van een betonfabriek aan de rand van de Weitzelpoort te Vriezenveen. Op grond van de Wet geluidhinder geldt voor geluidgezoneerde industrieterreinen een afwijkend toetsingskader.

8.2 Doelstelling

In dit hoofdstuk wordt het kader weergegeven dat richtinggevend is voor het aspect geluid bij milieuvergunningverlening en bij de beoordeling van het aspect geluid bij AMvB-bedrijven.

Om vooraf duidelijkheid te bieden aan inwoners en bedrijven worden ook de toegestane geluidsniveaus (ambitiewaarden) vastgelegd. Toetsing behoeft vervolgens nog slechts plaats te vinden aan het geambieerde geluidsniveau; er hoeft niet meer per vergunningsaanvraag of per vestiging van een AMvB-bedrijf een referentieniveau te worden bepaald.

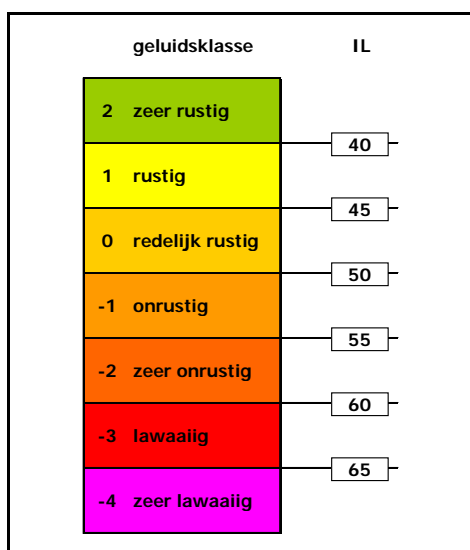
In toenemende mate vallen bedrijven onder de werkingssfeer van een AMvB ex art. 8.40 Wm. Voor deze bedrijven geldt nu dat een gemeente de discretionaire bevoegdheid heeft een nadere geluidseis te stellen. Op grond van de nieuwe Activiteiten-AMvB en het Besluit landbouw milieubeheer zullen de gebiedsgerichte geluidsnormen die een gemeente in een gemeentelijke Verordening vaststelt een directe werking voor de betreffende bedrijven hebben.

Met dit beleid zal enerzijds het stellen van voorschriften ter voorkoming of beperking van geluidhinder vereenvoudigd en gestandaardiseerd worden, anderzijds zal, wat betreft geluid, snel kunnen worden beoordeeld of een inrichting zich kan vestigen of uitbreiden op de voorgestane locatie.

Het beleid biedt een toetsingskader. Dat wil zeggen dat het handvatten biedt bij het opstellen van voorschriften ter voorkoming of beperking van geluidhinder en het zal uitsluitel geven over de geluidsambitiewaarden in het kader van bedrijfsvestiging. Voor de duidelijkheid wordt benadrukt dat het beleid betrekking heeft op nieuwe situaties. Bij de vergunningverlening en beoordeling van geluid van meldingsplichtige bedrijven wordt rekening gehouden met de bestaande situatie. Voor bestaande bedrijven geldt dat bij veranderingen toepassing van best beschikbare technieken in acht wordt genomen, waarbij het vergunde recht wordt betrokken. Uitgangspunt is dat bij verandering van bestaande inrichtingen het geluidklimaat in de omgeving niet verslechtert.

8.3 Ambitiewaarden voor de geluidsniveaus

Vergunningverlening en de beoordeling van geluid bij meldingsplichtige bedrijven is en blijft maatwerk. Dit houdt in dat onder andere bij het beoordelen van een vergunningsaanvraag en het opstellen van de geluidvoorschriften zowel aandacht moet worden besteed aan de specifieke aspecten van de inrichting (de geluidsemmissie), als aan de specifieke aspecten van de omgeving (de afscherming en geluidsimmissie). Het leveren van maatwerk betekent echter niet automatisch dat de akoestische situatie op en rond het bedrijf altijd tot op het kleinste detailniveau moet worden onderzocht. Maatwerk mag ook best pragmatisch zijn.

Figuur 9: ambitietabel industrielawaai

gebiedstyperingen	geluidsklasse (ambitie)	geluidsklasse (bovengrens)
bedrijven		
Natuur	zeer rustig	zeer rustig
Landbouw / buitengebied	rustig	redelijk rustig
Woongebied	rustig	redelijk rustig
Centrum	redelijk rustig	onrustig
Gemengd gebied	redelijk rustig	redelijk rustig
Bedrijventerrein	redelijk rustig	lawaaiig

De kaarten met de gebiedstyperingen zijn opgenomen als figuren in bijlage 3.

De ambitiewaarde voor geluid bij bedrijven kan dus voor elke etmaalperiode uit de gebiedsgerichte kaarten bepaald worden. Hierbij worden de volgende opmerkingen gemaakt:

- De ambitiewaarden hebben betrekking op het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$);

Beleidsuitspraak:

De gemeente Twenterand kiest ervoor om voor alle landbouwbedrijven in het buitengebied aan te sluiten bij de etmaalindeling zoals die is opgenomen in het Besluit landbouw milieubeheer. In het buitengebied begint de dagperiode om 06.00 uur en eindigt om 19.00 uur; de avondperiode duurt van 19.00 tot 22.00 uur en de nachtperiode van 22.00 tot 06.00 uur.

- De ambitiewaarden gelden zowel voor woningen als voor andere geluidgevoelige objecten; Voor specifieke gebieden ('Landbouw / buitengebied' en 'Natuur') gelden de ambitiewaarden op referentiepunten in de nabijheid van de bedrijven, als een manier om gebieden te beschermen indien woningen op grote afstand zijn gelegen;

Beleidsuitspraak:

- *De gemeente Twenterand kiest ervoor om als manier van gebiedsbescherming voor de bedrijven in het Landbouw / buitengebied de ambitiewaarden (45 dB(A)) vast te stellen op referentiepunten op 50m vanaf de inrichtingsgrens;*
 - *De gemeente Twenterand kiest ervoor om als manier van gebiedsbescherming voor de intensieve agrarische bedrijven in het Landbouw / buitengebied de ambitiewaarden (45 dB(A)) vast te stellen op referentiepunten op 100m vanaf de inrichtingsgrens;*
- Bovenstaande is alleen van toepassing op situaties waarbij op een kortere afstand geen woningen van derden zijn gelegen.*

8.4 Cumulatie

In tegenstelling tot de beleidsuitspraak in hoofdstuk 5 wordt met cumulatie door geluid van twee of meerdere bedrijven geen rekening gehouden. Wanneer twee of meerdere bedrijven een hogere geluidsbelasting veroorzaken op de gevel van een geluidgevoelige bestemming wordt voor ieder bedrijf afzonderlijk bepaald wat de geluidsbelasting is op de gevel van een woning. Ieder bedrijf is zelf verantwoordelijk voor het geluid dat hij produceert en mag de vergunde geluidsruimte dus niet overschrijden.

Beleidsuitspraak:

Wanneer sprake is van cumulatie door geluid van twee of meerdere bedrijven wordt hier geen rekening meegehouden.

8.5 Bedrijfswoningen

Bij woningen op een industrie- of bedrijventerrein is het bestemmingsplan primair bepalend voor de vraag om welk soort woningen het gaat: bedrijfswoningen of burgerwoningen. Vaak is er sprake van een niet duidelijk planologisch geregelde woonvorm. Soms betreft het een woning bij een bedrijf welke wordt bewoond door de eigenaar van het bedrijf, soms betreft het een woning waarin bijvoorbeeld een portier of bedrijfsleider woont: in deze gevallen is sprake van een

zogeheten bedrijfswoning. Ook is het mogelijk dat in de nabijheid van een bedrijf woningen staan waarvan de bewoners geen functionele relatie hebben met dat bedrijf: in dat geval is sprake van burgerwoningen. In het kader van de vergunningverlening en voor de meldingsplichtige AMvB-bedrijven doet zich dan de vraag voor of en zo ja welke ambitiewaarde voor deze woningen moet worden gehanteerd.

Als ambitiewaarde voor woningen op bedrijven- en industrieterreinen geldt 55 dB(A) etmaalwaarde; de geluidsklasse 'onrustig'. Voor dergelijke woningen wordt echter als maximale grenswaarde 65 dB(A) gehanteerd (geluidsklasse 'lawaaig').

Wellicht ten overvloede zij hierbij nog opgemerkt dat er geen geluidgrenswaarden worden gesteld voor eigen (bedrijfs-)woningen, gelegen binnen de grenzen van de inrichting.

Beleidsuitspraak:

De gemeente Twenterand kiest ervoor wanneer sprake is van een nieuwe bedrijfswoning op een bedrijventerrein per geval te beoordelen of dit toelaatbaar wordt geacht: de woningen worden niet extra beschermd. Overige woningbouw op bedrijventerreinen wordt zoveel mogelijk voorkomen.

8.6 Functiemenging

In het recente verleden werden wijken vooral gebouwd om te wonen. Voor sommigen is dit aantrekkelijk; anderen hebben echter behoefte aan meer leven in de brouwerij. Voor hen lijkt het mengen van functies meer geschikt: wonen en werken dicht op elkaar. Veel kleine bedrijven produceren slechts weinig geluid en zijn gemakkelijk in een woonomgeving in te passen. Bij functiemenging kan ook worden gedacht aan woonwerkterreinen.

Levendigheid moet echter niet ontaarden in geluidhinder. Met een goed ontwerp kan dit worden voorkomen. Twee situaties springen daarbij in het oog.

Wanneer een laad- en losplaats ongunstig is gelegen, veroorzaakt de bevoorrading van winkels vaak geluidhinder. Zo nodig wordt speciaal gelet op de verkeersafwikkeling bij winkelbedrijven en aan het laden en lossen. Om geluidhinder als gevolg hiervan te verminderen of te voorkomen is het mogelijk om een laad- en lospunt te overkappen of inpandig te realiseren. Voor de transporteurs bestaat er een subsidieregeling voor vrachtwagens met een 'stille carrosserie'. Zie ook www.piek.org.

Beleidsuitspraak:

- de gemeente Twenterand geeft bijzondere aandacht voor geluidsontwerp bij laad- en losplaatsen van nieuwe winkels in een woonomgeving;*
- de gemeente Twenterand geeft bijzondere aandacht voor geluidsontwerp bij nieuwe woningen in een winkelomgeving.*

8.7 Horeca

Het merendeel van de horecabedrijven valt onder het Besluit horeca-, sport- en recreatie-inrichtingen milieubeheer. Een horecaondernemer moet alvorens met de onderneming te beginnen of te wijzigen, op grond van deze AMvB een melding doen. De betreffende meldingsplichtige bedrijven moeten in principe voldoen aan de voorschriften die in dit besluit zijn opgenomen (voor wat betreft geluid de standaard grenswaarde van 50 dB(A) etmaalwaarde ter plaatse van woningen). De gemeente Twenterand heeft geen horecaconcentratiegebied(en) vastgesteld en wil dit in de toekomst ook niet doen.

Beleidsuitspraak:

De gemeente Twenterand kiest ervoor horeca-bedrijven de ruimte te geven in het gebiedstype 'Centrum'. Wanneer horeca-bedrijven zich in dit gebied willen vestigen kan van de daarvoor geldende ambitiewaarde (50 dB(A)) afgeweken worden. De maximaal toegestane geluidsbelasting, ter plaatse van de geluidsgevoelige bestemmingen, voor horecabedrijven is dan 55 dB(A).

In bijzondere gevallen kan het echter voorkomen dat een bedrijf niet aan de standaardnormen kan voldoen. Het besluit biedt de mogelijkheid om gedurende een aantal malen per jaar de normale geluidsnormen niet van toepassing te verklaren (de zogenaamde twaalfdagen regeling). Hierbij maakt het besluit onderscheid tussen collectieve dagen, die gelden voor alle bedrijven in een bepaald gebied, en individuele dagen, die alleen gelden voor één bepaald bedrijf.

In de Algemene Plaatselijke Verordening Twenterand 2002 [3] zijn de volgende ontheffingsregelingen opgenomen:

Artikel 2.3.6.1 Aanwijzing collectieve festiviteiten

Op de aangestelde collectieve feestdagen worden voor inrichtingen in de gehele gemeente Twenterand geen geluidsnormen gesteld. Belangrijk is wel dat dit geldt binnen de tijden dat de inrichtingen voor bezoekers geopend mogen zijn, tenzij ontheffing is verleend voor een later tijdstip.

Artikel 2.3.6.2 Kennisgeving incidentele festiviteiten

Om de inrichtingen binnen de gemeente Twenterand optimaal in de gelegenheid te stellen gebruik te maken van de twaalfdagen regeling is ervoor gekozen om het maximum van 12 incidentele festiviteiten per inrichting per kalenderjaar te handhaven. Daarbij worden geen beperkingen gesteld, waarmee elke inrichting afzonderlijk de vrije keuze heeft te bepalen hoe men gebruik wil maken van deze twaalfdagen regeling. Evenals bij het aanwijzen van collectieve festiviteiten geldt ook hier dat geen geluidsnormen worden gesteld bij incidentele festiviteiten. Belangrijk is ook hier dat dit geldt binnen de tijd dat de inrichtingen voor bezoekers open mogen zijn.

Uit bovengenoemde artikelen en het voorschrift uit bijlage B behorende bij het Besluit horeca-, sport- en recreatie-inrichtingen milieubeheer valt op te maken dat een inrichting naast de twaalfdagen regeling voor incidentele festiviteiten ook geen beperkingen heeft voor de

geluidsnormen bij collectieve festiviteiten. In het ontwerp-Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (behorende bij het in voorbereiding zijnde Activiteitenbesluit) is aangegeven dat de som van de festiviteiten waarbij geen geluidsnormen worden gesteld niet meer mag zijn dan twaalf dagen per kalenderjaar. Ook geeft het ontwerpbesluit aan dat het bevoegd gezag maatwerkvoorschriften kan vaststellen voor de duur van de activiteiten. De teksten van de bestaande en de in voorbereiding zijnde wetgeving zijn in bijlage 4 toegevoegd.

Beleidsuitspraak:

De APV 2002 van de gemeente Twenterand biedt horeca de gelegenheid om gebruik te maken van de maximale geluidsruijnte tijdens collectieve en incidentele festiviteiten. Bij de herziening van de APV moeten de nieuwe regels uit het in voorbereiding zijnde Activiteitenbesluit worden opgenomen.

In de nieuwe Activiteiten-AMvB zal specifiek aandacht worden besteed aan ontheffingen voor het geluid van muziekkorpsen. Muziekkorpsen mogen per locatie vier uur per week oefenen terwijl het geluidsniveau boven de norm uitkomt. VROM maakt hiermee een uitzondering op de regels die gelden voor geluidsniveaus bij gevels van geluidsgoelige gebouwen, zoals woningen. Gemeenten mogen na de inwerkingtreding van deze AMvB zelf bepalen of ze deze vrijstelling voor muziekkorpsen nog willen uitbreiden. Twenterand zal daarvan gebruik willen maken, maar wacht af tot meer bekend is over deze ontheffingsregeling.

Harmonies en fanfaregezelschappen mogen dan per locatie overdag en 's avonds standaard maximaal vier uur per week oefenen in een gebouw als het geluidsniveau boven de norm uitkomt. Wanneer ze oefenen in een goed geïsoleerde ruimte of ergens waar op grote afstand geluidsgoelige gebouwen staan, kunnen ze bij wijze van spreken zoveel oefenen en spelen als ze willen. Dan biedt de algemene regel voldoende ruimte. Het geluidsniveau op de gevel van het geluidsgoelige gebouw is dan onder de limiet. Het geluidsniveau wordt voldoende verminderd door de goede isolatie of de grote afstand.

Gemeenten zullen zorgen voor de handhaving van deze regels. Zij kunnen ook bepalen in welke gevallen uitzonderingen mogelijk zijn. Zij kunnen extra ruimte creëren voor bijvoorbeeld muziekkorpsen via het formuleren van Maatwerk (voorheen Nadere eis) of een verordening.

9. Overzicht beleidsuitgangspunten

- Het doel van het gemeentelijke geluidsbeleid is het behouden van de goede kwaliteiten en het benutten van kansen om voor de verschillende gebieden binnen de gemeente de geluidskwaliteit te verbeteren.
- De gemeente Twenterand stelt beleid op voor de volgende geluidthema's:
 - wegverkeer;
 - railverkeer;
 - bedrijven.
- De gemeente Twenterand hanteert bij het nemen van maatregelen ter beperking van geluidhinder de voorkeursvolgorde:
 1. maatregelen bij de bron;
 2. maatregelen in de overdracht;
 3. maatregelen bij de ontvanger.
- Hoe hoger het geluidsniveau, des te meer aandacht wordt gegeven aan niet-akoestische compensatie in de woonomgeving.
- De gemeente Twenterand houdt bij het bepalen van knelpunten rekening met cumulatie van geluid.
- De gemeente Twenterand wil inzicht krijgen in de hoeveelheid hoog-belaste woningen die niet op de A- en B-lijst staan. De saneringswoningen die niet op de A- en B-lijst staan kunnen tot uiterlijk 31 december 2008 gemeld worden.
- Geluidsaspecten worden zoveel als mogelijk in de initiatieffase van de ruimtelijke planontwikkeling betrokken.
- De rol van de afdeling Beleid zal meer gericht zijn op het voorkomen dan op het oplossen van problemen.
- De afdeling Dienstverlening beperkt zich tot het toetsen aan de geluidswet- en regelgeving.
- Bij het calculeren van de kosten bij reconstructies van wegen worden de kosten voor het uitvoeren van akoestische onderzoeken en de kosten voor eventuele maatregelen bij bron, overdracht en/of ontvanger meegenomen.
- De gemeente Twenterand wil inzicht krijgen in de hoeveelheid woningen die niet onder een saneringssituatie vallen maar die wel een hogere geluidsbelasting hebben dan 60 dB(A) voor wegverkeerslawaaï en 65 dB(A) voor railverkeerslawaaï. De saneringssituaties vanwege een weg die nog niet aangemeld zijn bij het rijk, kunnen tot uiterlijk 31 december 2008 alsnog worden aangemeld.

- Wanneer groot onderhoud plaats vindt op de gebiedsontsluitingswegen zal het asfalt vervangen worden door stil asfalt. Bij erftoegangswegen worden de klinkers zoveel mogelijk vervangen door stille klinkers of asfalt met streetprint (dit om de identiteit van de omgeving vorm te geven).
- De gemeente Twenterand kiest ervoor om voor alle landbouwbedrijven in het buitengebied aan te sluiten bij de etmaalindeling zoals die is opgenomen in het Besluit landbouw milieubeheer. In het buitengebied begint de dagperiode om 06.00 uur en eindigt om 19.00 uur; de avondperiode duurt van 19.00 tot 22.00 uur en de nachtperiode van 22.00 tot 06.00 uur.
- De gemeente Twenterand kiest ervoor om als manier van gebiedsbescherming voor de bedrijven in het Landbouw / buitengebied de ambitiewaarden (45 dB(A)) vast te stellen op referentiepunten op 50m vanaf de inrichtingsgrens;
- De gemeente Twenterand kiest ervoor om als manier van gebiedsbescherming voor de intensieve agrarische bedrijven in het Landbouw / buitengebied de ambitiewaarden (45 dB(A)) vast te stellen op referentiepunten op 100m vanaf de inrichtingsgrens; Bovenstaande is alleen van toepassing op situaties waarbij op een kortere afstand geen woningen van derden zijn gelegen.
- Wanneer sprake is van cumulatie door geluid van twee of meerdere bedrijven wordt hier geen rekening meegehouden.
- De gemeente Twenterand kiest ervoor wanneer sprake is van een nieuwe bedrijfswoning op een bedrijventerreinen per geval te beoordelen of dit toelaatbaar wordt geacht: de woningen worden niet extra beschermd. Overige woningbouw op bedrijventerreinen wordt zoveel mogelijk voorkomen.
- De gemeente Twenterand geeft bijzondere aandacht voor geluidsonwerp bij laad- en losplaatsen van nieuwe winkels in een woonomgeving.
- De gemeente Twenterand geeft bijzondere aandacht voor geluidsonwerp bij nieuwe woningen in een winkelomgeving.
- De gemeente Twenterand kiest ervoor horeca-bedrijven de ruimte te geven in het gebiedstype 'Centrum'. Wanneer horeca-bedrijven zich in dit gebied willen vestigen kan van de daarvoor geldende ambitiewaarde (50 dB(A)) afgeweken worden. De maximaal toegestane geluidsbelasting, ter plaatse van de geluidsgevoelige bestemmingen, voor horecabedrijven is hierbij 55 dB(A).

- De APV 2002 van de gemeente Twenterand biedt horeca de gelegenheid om gebruik te maken van de maximale geluidsruijnte tijdens collectieve en incidentele festiviteiten. Bij de herziening van de APV moeten de nieuwe regels uit de in voorbereiding zijnde Activiteitenbesluit worden opgenomen.

Arnhem, 17 januari 2008
DGMR Industrie, Verkeer en Milieu B.V.